

Finanční kalkulačka pro firmu Novum – consulting, s.r.o.

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Jiří Balej

Ondřej Záblacký

Brno 2016

Děkuji Ing. Jiřímu Balejovi za pomoc při vedení bakalářské práce. Mé poděkování patří též Ing. Petru Kupčíkovi za odborné rady a panu Pavlu Záblickému za spolupráci při získávání údajů pro výzkumnou část práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: Finanční kalkulačka pro firmu Novum – consulting, s.r.o., vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmetná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 23. května 2016

Abstract

Zablacký, O. Financial calculator for the company Novum – consulting, s. r. o., Bachelor's thesis. Brno, 2016.

This thesis is oriented to social insurance and the application of its knowledge in creating a financial calculator, which can calculate old age, invalidity and inheritance pension and sick pay. The result of this work is the application working in Microsoft Excel, which calculates a decline in income client in relation to his net monthly income in situations when he is entirely dependent on income from social insurance.

Keywords

Financial calculator, social insurance, slump in income, amount of pensions.

Abstrakt

Záblacký, O. Finanční kalkulačka pro firmu Novum – consulting, s. r. o., Bakalářská práce. Brno, 2016.

Práce se zabývá sociálním pojištěním a aplikací jeho znalostí při vytváření finanční kalkulačky, která dokáže spočítat dávky starobního, invalidního a pozůstatkových důchodu a nemocenského. Výsledkem práce je aplikace fungující v programu Microsoft Excel, která vypočítá propad příjmu klienta ve vztahu k jeho čistému měsíčnímu příjmu v situacích, kdy je odkázán pouze na příjem ze sociálního pojištění.

Klíčová slova

Finanční kalkulačka, sociální pojištění, propad příjmu, výše důchodů.

Obsah

1	Úvod a cíl práce	14
1.1	Úvod.....	14
1.2	Cíl práce.....	14
1.3	Metodika	15
2	Sociální pojištění	16
2.1	Důchodové pojištění.....	17
2.1.1	Účast na pojištění	17
2.1.2	Financování důchodového pojištění	18
2.2	Dávky důchodového pojištění	20
2.2.1	Starobní důchod.....	20
2.2.2	Invalidní důchod	25
2.2.3	Pozůstalostní důchody	27
2.3	Nemocenské pojištění.....	28
2.3.1	Účast na pojištění	29
2.3.2	Dávky nemocenského pojištění	29
3	Existující řešení	32
3.1	Řešení problému v závěrečných pracích.....	32
3.2	Veřejně dostupné kalkulačky.....	32
3.3	Kalkulačka ČSOB pojišťovny	33
3.4	Přínos nové kalkulačky	34
4	Návrh nové kalkulačky	35
4.1	Vstupy do kalkulačky	35
4.1.1	Vstupy pro zaměstnance	35
4.1.2	Vstupy pro osobu samostatně výdělečně činnou (OSVČ)	36
4.2	Výstupy z kalkulačky.....	36
4.3	Nová kalkulačka	37
5	Návod	41

5.1	Obecná nastavení	41
5.1.1	Úroveň zabezpečení:.....	41
5.1.2	Uložení tiskového výstupu	42
5.2	Návod pro vyplnění osobních údajů	42
5.3	Návod na vyplnění finančních údajů.....	43
5.3.1	Zaměstnanec	43
5.3.2	OSVČ.....	44
5.4	Návod na komentování výstupů.....	44
5.4.1	Návod na komentování prvního výstupu	44
5.4.2	Návod na komentování tiskového výstupu.....	46
6	Případové situace	49
6.1	Klient 1 – rodina Novákových	49
6.2	Klient 2 – pan Dlouhý (OSVČ).....	54
6.3	Klient 3 – partneři Kolářová a Prášek	56
7	Závěr	62
8	Literatura	63
A	Stanovení důchodového věku u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977	66

Seznam obrázků

Obr. 1	System sociálního zabezpečení Zdroj: http://www.icm.cz/system-socialniho-zabezpeceni-v-cr	16
Obr. 2	Internetová kalkulačka pro výpočet starobního důchodu Zdroj: http://www.penize.cz/kalkulacky/budouci-duchod	33
Obr. 3	Kalkulačka využívaná firmou Novum – formulář pro výpočet finanční situace zaměstnance Zdroj: ČSOB pojišťovna	34
Obr. 4	Nově vytvořená kalkulačka	37
Obr. 5	První výstup kalkulačky s grafy	38
Obr. 6	Tiskový výstup svobodné osoby	38
Obr. 7	Tiskový výstup rodiny	39
Obr. 8	Tiskový výstup rodiny – pokračování	40
Obr. 9	Pan Novák a paní Nováková	49
Obr. 10	Finanční situace pana Nováka	50
Obr. 11	Finanční situace paní Novákové	51
Obr. 12	Tiskový výstup rodiny Novákových pro případ invalidního důchodu	52
Obr. 13	Tiskový výstup rodiny Novákových pro případ pracovní neschopnosti	53
Obr. 14	Tiskový výstup rodiny Novákových pro případ umrtí	53
Obr. 15	Pan Dlouhý	54
Obr. 16	První výstup pana Dlouhého	55
Obr. 17	Tiskový výstup pana Dlouhého	56
Obr. 18	Partneři – paní Kolářová a pan Prášek	57
Obr. 19	První výstup paní Kolářové	58

Obr. 20	První výstup pana Práška	58
Obr. 21	Tiskový výstup partnerů (rodiny) – paní Kolářové a pana Práška v případě invalidního důchodu	59
Obr. 22	Tiskový výstup partnerů (rodiny) – paní Kolářové a pana Práška v případě prvního měsíce pracovní neschopnosti	60
Obr. 23	Tiskový výstup partnerů (rodiny) – paní Kolářové a pana Práška v případě úmrtí	60

Seznam tabulek

Tab. 1	Výše pojistného, které hradí zaměstnanec	19
Tab. 2	Výše pojistného, které hradí zaměstnavatel	19
Tab. 3	Výše pojistného, které platí pro osoby samostatně výdělečně činné	19
Tab. 4	Doba pojištění	21
Tab. 5	Redukční hranice	24
Tab. 6	Stanovení důchodového věku u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977	66

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Pro společnost existuje velká spousta rizik, která mají za následek výpadek příjmů občanů ve společnosti. Jedná se především o ztrátu příjmů či majetku. Stát se snaží zmírňovat dopady těchto situací na veřejnost prostřednictvím své sociální politiky, proto bývá v této souvislosti označován za solidární. Výdaje na sociální politiku v současnosti tvoří největší podíl rozpočtů většiny vyspělých států světa. Tento systém dávek bývá označován jako systém sociálního zabezpečení.

Výpadky příjmů jsou však hrazeny jen do určité výše a zbývající potřebnou finanční zásobu, pokud chtějí, si občané musejí zajistit sami. Stát například nabízí možnost spoření v rámci třetího pilíře důchodového pojištění (pro zabezpečení stáří) nebo například pojišťovny nabízejí určitá pojištění proti takovýmto nepříznivým situacím.

Na úvod je také důležité zdůraznit, že obyvatelstvo České republiky prochází určitým vývojem a pomalu dochází k situaci, kdy bude více občanů ve starobním důchodu, než občanů, kteří pracují. To bude mít za následek, že se do systému sociálního zabezpečení bude přispívat méně a méně peněz a naopak se z něho bude čím dál více vyplácet. Taková situace nebude udržitelná za podmínek výplat stejně vysokých důchodů jako v současnosti, a proto bude potřeba důchody snižovat.

Bakalářská práce bude rozdělena na část teoretickou a část aplikační. V teoretické části bude popsán systém sociálního pojištění v České republice, jeho právní vymezení, podmínky nároku na jednotlivé dávky od státu a způsob výpočtu jednotlivých dávek. V aplikační části bude popsána kalkulačka, která bude vytvořena na základě znalostí z teoretické části – budou tedy popsány jednotlivé vstupy, které bude potřeba do kalkulačky zadávat a výstupy, které samotná aplikace vypočítá a zobrazí. Pro vytvoření samotné kalkulačky bude využit program Microsoft Excel a makra, která jsou jeho součástí.

V poslední části této bakalářské práce budou uvedeny příklady použití kalkulačky na typických, avšak smyšlených klientech firmy a bude vysvětleno, co jednotlivé výstupy pro ně znamenají a jaký propad příjmů můžou v nepříznivé situaci očekávat.

1.2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je vytvoření specifické finanční kalkulačky pro firmu Novum – consulting, s.r.o., v programu Microsoft Excel. Jedná se o kalkulačku, která bude sloužit k výpočtu výše propadu příjmu klienta a jeho rodiny, který může nastat v případě úrazu nebo nemoci, kdy jsou klient a jeho rodina odkázány pouze na příjem ze státního sociálního pojištění (nemocenské, invalidní důchod a pozůstatní důchody). Dále bude sloužit k výpočtu výše starobního důchodu, který sice

není nepříznivou neočekávanou situací, ale klient se na základě této informace bude moci rozhodnout, zda a na kolik by se chtěl nechat pojistit pro stáří, aby jeho příjmy vypadaly podle jeho představ.

Kalkulačky, které v současnosti existují, počítají pouze finanční situaci jednotlivce a je potřeba pro každou takovou situaci vyplňovat vstupní formulář kalkulačky zvlášť. Nová kalkulačka bude modelovat nejen situaci jednotlivce, ale i rodinnou finanční situaci a bude mít kvalitnější a přehlednější tiskový výstup, který bude zároveň sloužit jako příloha předmluvní dokumentace, kde má pojišťovací zprostředkovatel povinnost zaznamenat své doporučení na základě požadavků a potřeby klienta. Dále bude stačit vyplnit jediný vstupní formulář, na základě kterého se vypočítají jednotlivé dávky od státu najednou.

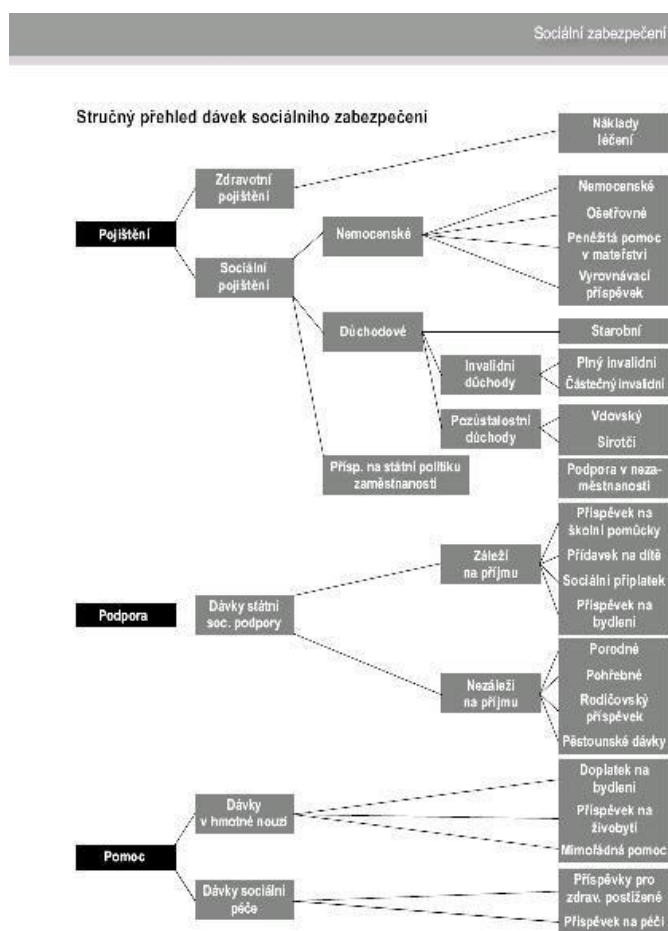
1.3 Metodika

V této práci se budu postupně zabývat sociálním pojištěním, kde bude popsán systém sociálního pojištění, vypsání dávek, které je možné ze systému pobírat, a jaké podmínky musí občan splnit, aby na ně měl nárok. Dále bude vysvětleno, jak se vypočítají výše jednotlivých dávek. Po tomto teoretickém úvodu se budu zabývat existujícími finančními kalkulačkami, které počítají dávky od státu a srovnám je s kalkulačkou, která bude na základě požadavků firmy Novum následně vytvořena prostřednictvím programu MS Excel. Takto vytvořenou kalkulačku poté podrobně popíši – jaké hodnoty se do ní budou muset zadávat, aby správně fungovala, a jaké výstupy dokáže spočítat. Další kapitola bude zaměřena na budoucí uživatele kalkulačky – bude zde popsán návod, jak s celou aplikací pracovat. Na závěr budou popsány modelové situace tří klientů firmy Novum.

2 Sociální pojištění

Sociální pojištění spadá do prvního pilíře systému sociálního zabezpečení společně s veřejným zdravotním pojištěním. Systém sociálního zabezpečení slouží k eliminaci negativních dopadů určitých nepříznivých situací, do kterých se člověk může dostat bez vlastního zavinění – ztráta příjmu či majetku. Ne vždy je však možné, aby tyto situace financoval ze svých úspor či za pomoci rodiny, a proto je zde stát, který se prostřednictvím nástrojů sociální politiky snaží zabránit pádu občanů do chudoby. Výdaje na různé sociální dávky tvoří v současnosti největší podíl na výdajích veřejných rozpočtů téměř veškerých vyspělých států světa (Ochrana, Pavel a Vítek 2010, s. 157).

Pro zpřehlednění systému sociálního zabezpečení můžete využít následující obrázek:

Obr. 1 Systém sociálního zabezpečení
Zdroj: <http://www.icm.cz/system-socialniho-zabezeceni-v-cr>

V této práci se zaměřím pouze na pojištění důchodové a nemocenské, jejichž znalosti jsou potřebné pro výpočty do výsledné kalkulačky. Pro třetí a zároveň poslední část, státní politiku zaměstnanosti, viz zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

2.1 Důchodové pojištění

V rámci základního důchodového pojištění jsou zabezpečeny takové sociální události, které způsobují ztrátu příjmů (tedy zdroje obživy). Podle příčiny vzniku a jim odpovídajícím způsobům řešení jsou rozlišovány následující sociální situace, které jsou zabezpečeny dlouhodobými dávkami (*Krebs 2015, s. 226*):

- stáří,
- invalidita,
- ovdovění a osiření.

System dávek je tvořen jen obligatorními dávkami, které jsou závislé na příjmu z výdělečné činnosti a jejichž výši lze ovlivnit právě příjemci těchto dávek, kteří přispívají do fondu sociálního pojištění (*Krebs 2015, s. 226*).

V důchodovém pojištění se poskytují tyto dávky:

- starobní důchod,
- invalidní důchod,
- pozůstalostní důchody (vdovský, vdovecký a sirotčí).

Základním prvkem důchodového pojištění je průběžný dávkově definovaný systém zvaný PAYGO. Je to systém, do kterého ekonomicky aktivní občané průběžně přispívají a ihned jsou z něj vypláceny důchody (*Ochrana, Pavel a Vitek 2010, s. 157*).

2.1.1 Účast na pojištění

Důchodové pojištění je povinné pro všechny fyzické osoby výdělečně činné. Tato kapitola bude rozdělena na ekonomicky aktivní jedince, na osoby samostatně výdělečně činné a na osoby, které se pojištění účastní dobrovolně. Důvodem tohoto rozdělení je, že pro tyto skupiny existují různé podmínky pro účast v tomto systému.

2.1.1.1 Ekonomicky aktivní jedinci

Podle § 5 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb. jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastni například zaměstnanci v pracovním poměru, příslušníci Policie České republiky, členové družstva, poslanci, senátoři, prezident republiky, zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti, zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce s příjmem vyšším než 10 000 Kč či osoby pečující osobně o dítě ve věku do 4 let (Podrobný výpis účastníků na pojištění viz § 5 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb.).

2.1.1.2 Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)

Účast osob samostatně výdělečně činných závisí na charakteru výdělečné činnosti. Ta se rozděluje na hlavní samostatnou výdělečnou činnost a na vedlejší samostatnou výdělečnou činnost.

Vedlejší samostatná výdělečná činnost je vymezena prostřednictvím několika kritérií. Prvním z kritérií je příjem ze zaměstnání, které zakládá účast na nemocenském pojištění zaměstnanců; druhým kritériem je trvání určitých skutečností (např. nárok na rodičovský příspěvek, mateřskou, pokud se jedná o nezaopatřené dítě). OSVČ vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost je účastna důchodového pojištění, jestliže příjem z této vedlejší činnosti po odečtení výdajů na jeho dosažení, zajištění a udržení dosahuje alespoň rozhodné částky. Ta se stanoví jako součin koeficientu 2,4 a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku posuzování účasti, a přepočítávacího koeficientu¹ (Krebs 2015, s. 215 – 216).

2.1.1.3 Dobrovolná účast

Účast na pojištění však může být i dobrovolná. Tato účast na důchodovém pojištění je možná u osob starších 18 let od 1. 1. 1996, nestanoví-li zákon jinak. Podle § 6 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. je dobrovolná účast na důchodovém pojištění možná například z důvodu vedení v evidenci krajské pobočky úřadu práce jako uchazeče o zaměstnání nebo z důvodu soustavné přípravy na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole v ČR (podrobněji viz § 6 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.).

2.1.1.4 Náhradní doba

Je to období, za které není odváděno žádné pojistné, ale pro důchodové nároky se hodnotí stejně jako doba pojištění. Jak uvádí Arnoldová (2012, s. 91 – 92), do okruhu pojištěných osob se řadí i osoby, které vykonávají nevýdělečnou činnost prospěšnou pro společnost či osoby, u kterých nastala nebo přetrvává nezaviněná nepříznivá sociální situace. Mezi tyto osoby se řadí například osoby, které pečují o dítě do 4 let jeho věku nebo jsou vedeni v evidenci úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání (podrobný výpis těchto osob viz § 5 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.).

2.1.2 Financování důchodového pojištění

Jak už bylo uvedeno, financování základního důchodového pojištění je založeno na principu průběžného financování, kdy ekonomicky aktivní jedinci do systému přispívají prostřednictvím systému povinného pojištění a zároveň jsou tyto příspěvky vypláceny, takže se netvoří žádné rezervy.

---

¹ Pro rok 2016 činí rozhodná částka 64 813 Kč.

Sazby pojistného z vyměřovacího základu

Tab. 1 Výše pojistného, které hradí zaměstnanec

nemocenské pojištění	0 %
důchodové pojištění	6,5 %
příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0 %
CELKEM	6,5 %

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, 2016

Tab. 2 Výše pojistného, které hradí zaměstnavatel

nemocenské pojištění	2,3 %
důchodové pojištění	21,5 %
příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	1,2 %
CELKEM	25 %

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, 2016

Tab. 3 Výše pojistného, které platí pro osoby samostatně výdělečně činné

nemocenské pojištění	2,3 %
důchodové pojištění	28 %
příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	1,2 %
CELKEM	29,2 % ²

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, 2016

Pojistné se vypočítává z vyměřovacího základu, který je jiný jak pro zaměstnance, zaměstnavatele tak pro osoby samostatně výdělečně činné:

Vyměřovacím základem pro zaměstnance je úhrn příjmů, které jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozeny, a zároveň jsou zaúčtovány zaměstnavatelem zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění. Do úhrnu se započítávají také nepeněžní plnění a poskytnuté výhody (§ 5 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb.). Maximálním vyměřovacím základem zaměstnance pro placení pojistného je částka ve výši 48násobku průměrné mzdy (pro rok 2016 tedy 1 296 288 Kč). Rozhodným obdobím je kalendářní měsíc a za zaměstnance odvádí pojistné zaměstnavatel. Do základu se naopak nezahrnují náhrady škody, odstupné a další finanční příjmy uvedené v § 5 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb.

² U OSVČ je platba nemocenského pojištění dobrovolné, proto není zahrnuto do řádku CELKEM

Vyměřovacím základem zaměstnavatele je částka, která odpovídá úhrnu vyměřovacích základů jeho zaměstnanců (§ 5a zákona č. 589/1992 Sb.).

Vyměřovacím základem pro OSVČ je 50 % příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení. OSVČ si však může určit vyměřovací základ vyšší. Pro stanovení vyměřovacího základu existuje maximální a minimální hranice (§ 5b zákona č. 589/1992 Sb.).

Hlavní samostatná výdělečná činnost:

- minimální roční vyměřovací základ pro rok 2015 činí 79 836 Kč,
- minimální roční vyměřovací základ pro rok 2016 činí 81 024 Kč.

(Česká správa sociálního zabezpečení, 2016).

Vedlejší samostatná výdělečná činnost:

- minimální roční vyměřovací základ pro OSVČ vykonávající vedlejší SVČ v roce 2015 činí 31 944 Kč,
- minimální roční vyměřovací základ pro OSVČ vykonávající vedlejší SVČ v roce 2016 činí 32 412 Kč.

(Česká správa sociálního zabezpečení, 2016).

2.2 Dávky důchodového pojištění

2.2.1 Starobní důchod

Podmínkou pro nárok na starobní důchod je dosažení důchodového věku a získání potřebné doby pojištění. Základním právním předpisem je zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 220/2011 Sb. Tímto zákonem bylo zavedeno postupné zvyšování věku pro nárok na starobní důchod, a to o dva měsíce u mužů a o čtyři měsíce u žen za každý rok. Dále je zde důležitá podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod. Tato podmínka je splněna, jestliže žena o dítě pečuje a pečovala osobně a to do věku jeho zletilosti alespoň po dobu deseti let. Pokud však žena začala o dítě pečovat až po dosažení osmého roku jeho věku, je zde pro splnění nároku podmínka péče o dítě do dosažení zletilosti alespoň pět let (Arnoldová 2012, s. 104).

2.2.1.1 Podmínka důchodového věku

V následujících třech podkapitolách bude popsáno, jak se určí důchodový věk občanů.

U pojištěnců narozených před rokem 1936

- 53 let, pokud vychovaly alespoň 5 dětí,

- 54 let, pokud vychovaly alespoň 3 nebo 4 děti,
- 55 let, pokud vychovaly alespoň 2 děti,
- 56 let, pokud vychovaly alespoň 1 dítě,
- 57 let.

U pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977 (viz příloha)

Důchodový věk pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977 se stanoví na základě tabulky uvedené v příloze této práce.

U pojištěnců narozených po roce 1977

Důchodový věk se stanoví tak, že se k věku 67 přičte takový počet kalendářních měsíců, který odpovídá dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození a rokem 1977.

2.2.1.2 Podmínka doby pojištění

V následujícím textu bude popsáno, jak se stanovuje potřebná doba pojištění pro získání nároku na starobní důchod.

Potřebná doba pojištění se postupně prodlužuje, a to v závislosti na důchodovém věku pojištěnce, eventuálně věku pojištěnce. Potřebná doba pro nárok na starobní důchod činí:

§ 29 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění (zdp)

Tab. 4 Doba pojištění

dosažení důchodového věku	potřebná doba pojištění
před rokem 2010	25 let
v roce 2010	26 let
v roce 2011	27 let
v roce 2012	28 let
v roce 2013	29 let
v roce 2014	30 let
v roce 2015	31 let
v roce 2016	32 let
v roce 2017	33 let
v roce 2018	34 let
po roce 2018	35 let

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, 2016

Pokud pojištěnec nesplňuje výše uvedenou podmínku doby pojištění, existují další podmínky, za kterých je možné nárok na starobní důchod získat. Jedná se o poměrný starobní důchod (§ 29 odst. 2 zdp), starobní důchod při získání 30 let pojištění (§ 29 odst. 3 písm. a) zdp), starobní důchod při získání 15 let pojištění a dosažení věku podle ust. § 29 odst. 2 zdp (§ 29 odst. 3 písm. b) zdp), starobní důchod

při splnění podmínek nároku na invalidní důchod (§ 29 odst. 4 zdp) a starobní důchod při zániku nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně (§ 29 odst. 5 zdp).

2.2.1.3 Konstrukce důchodu

Důchod se skládá ze dvou složek a to z pevné základní výměry, která je stejná pro všechny nově přiznané důchody, a procentní výměry, jejíž výše závisí na výdělku osoby a době, po kterou byla tato osoba pojištěná.

Pro vyměřování důchodových dávek se využívá dávková formule. „Dávkovou formulí se rozumí konkrétní postup, při stanovení základu, z něhož se vyměřuje výše důchodové dávky a samostatné vyměření této dávky za aplikace exaktně matematických pravidel“.³

Výpočet důchodové dávky se skládá ze dvou fází. V první fázi je potřeba stanovit výpočtový základ a v druhé fázi dochází k vlastnímu vyměření důchodové dávky. Pro stanovení výpočtového základu bude potřeba znát následující pojmy:

Rozhodné období

Jedná se o časový úsek, za který se zjišťuje výše osobního vyměřovacího základu. Rozhodným obdobím je období třiceti let, které bezprostředně předchází roku, v němž se přiznává důchod. Do tohoto třicetiletého období se nezapočítávají roky před rokem 1986 a roky do 18 let věku pojištěnce včetně. Rozhodné období je pro důchody přiznávané v roce 2016 období 1986 – 2015.

Vyloučené doby

Tímto pojmem se označují časové úseky, které se vylučují při stanovení vyměřovacího základu z rozhodného období – např. doba pobírání dávek nemocenského pojištění; doba pobírání plného invalidního nebo starobního důchodu; doba výkonu civilní služby; doba výkonu vojenské služby v české armádě;(Dále viz Krebs 2015, s. 231).

Vyměřovací základ

Jedná se o vyměřovací základ pro stanovení pojistného na sociální pojištění a státní politiku zaměstnanosti („hrubé příjmy“).

Všeobecný vyměřovací základ

Pod tímto pojmem se rozumí výše průměrné měsíční mzdy za kalendářní rok (pro rok 2016 se na základě vyhlášky č. 244/2015 Sb. jedná o částku 26 357 Kč).

---

³ Viz Brejcha, A., Šantrůček, V. Právo důchodového pojištění. Linde, 1998, str. 129.

Přepočítací koeficient

Vláda svým nařízením stanovuje tento koeficient jako podíl průměrné měsíční mzdy za 1. pololetí kalendářního roku, který o jeden rok předchází roku přiznání důchodu, a téhož ukazatele, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu (pro rok 2016 se na základě vyhlášky č. 244/2015 Sb. jedná o hodnotu 1,0246).

Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu

Vyměřovací základy, z nichž se vychází při výpočtu dávek, jsou zjišťovány za dlouholeté období. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu se užívá proto, aby byl eliminován vliv růstu obecné mzdové úrovně.

Stanoví se jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, vynásobeného přepočítacím koeficientem, a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ (*vyhláška č. 208/2014 Sb.*).

Roční vyměřovací základ

Je definován jako součin úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok a koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu. Při jeho výpočtu platí následující vztahy:

$$RVZ_t = UVZ_t \times KNVVZ_t = UVZ_t \times \frac{VVZ_{z-2} \times PK_{z-2}}{VVZ_t}, \quad (1)$$

kde:

RVZ	roční vyměřovací základ,
KNVVZ	koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu,
VVZ	všeobecný vyměřovací základ,
UVZ	úhrn vyměřovacích základů za kalendářní rok,
PK	přepočítací koeficient,
t	rok zjišťování vyměřovacího základu,
z	rok přiznání důchodu.

Osobní vyměřovací základ

Tímto základem je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období. Vypočte se jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období, který se zároveň snižuje o vyloučené doby z tohoto rozhodného období.

$$OVZ = \frac{ÚRVZ}{KD - VD} \times 30,4167, \quad (2)$$

kde:

OVZ	osobní vyměřovací základ,
ÚRVZ	úhrn ročních vyměřovacích základů,
KD	počet kalendářních dnů za celé rozhodné období,
VD	počet kalendářních dnů vyloučených z rozhodného období,
30,4167	koeficient, který vyjadřuje průměrný počet kalendářních dnů v kalendářním měsíci ($365 \div 12$).

Výpočtový základ

Výpočtový základ je redukováný osobní vyměřovací základ. Na základě vyhlášky, kterou každoročně stanovuje ministerstvo práce a sociálních věcí, jsou stanoveny hranice této redukce. Pro rok 2016 jsou redukční hranice uvedeny v tabulce Tab. 5.

Tab. 5 Redukční hranice

rok	2016
1. red. hranice (100 %)	do 11 883
2. red. hranice (26 %)	11 884 – 108 240

Zdroj: § 2 vyhlášky č. 244/2015 Sb.

Výpočtový základ se z osobního vyměřovacího základu stanoví tak, že částka do první redukční hranice náleží v plné výši a částka v rozmezí první a druhé redukční hranice náleží pouze z 26 %. K částce nad druhou redukční hranicí se nepřihlíží.

2.2.1.4 Základní výměra

Základní výměra je stejná jak pro nově přiznané, tak pro vyplácené důchody. V roce 2016 se jedná o částku 2440 Kč. Tato částka náleží každému důchodci pouze jednou (tzn. pokud například důchodce pobírá starobní a vdovský důchod, tak základní výměra náleží pouze k jednomu z důchodů).

2.2.1.5 Procentní výměra

Výše procentní výměry závisí na výdělku osoby a době, po kterou byla tato osoba pojištěná. Existují však různé výše procentní výměry z výpočtového základu a to v závislosti na „typu“ starobního důchodu. Věk, do kterého je člověk schopen pracovat, je totiž individuální záležitostí každého jedince. Výše procentní výměry se tedy liší pro výplatu důchodů jedincům, kteří odešli do důchodu předčasně (tedy před dosažením důchodového věku), nebo například pobírají starobní důchod a zároveň pracují (*Krebs 2015, s. 228*).

2.2.1.6 Typy starobního důchodu a jejich procentní výměry

Řádný starobní důchod (důchod přiznaný podle § 29 odst. 1, 2, 3 zdp.)

Jedná se o situaci, kdy pojištěnec dosáhl důchodového věku, přestal pracovat a požádal o starobní důchod. Výše procentní výměry pro řádný starobní důchod činí za

každý celý rok pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod 1,5 % výpočtového základu měsíčně, pokud se nekryje s dobou účasti pojištěnce na důchodovém spoření. 1,2 % pak pokud se kryje s dobou účasti na důchodovém spoření v období let 2013 – 2015. Minimální výše procentní výměry je 770 Kč.

Předčasný důchod

V životě jedince může nastat situace, kdy už pracovat nemůže, nechce nebo před dosažením důchodového věku ztratí zaměstnání a nemůže najít jiné. Proto existuje možnost předčasného odchodu do důchodu. Pro tento typ starobního důchodu však musí být splněné určité podmínky a existují pro něj odlišné výše procentní výměry. Tyto podmínky a výše procentní výměry jsou uvedeny v § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

Dále existují další situace, kdy pojištěnec například stále pracuje a nepožádal o starobní důchod, nebo pobírá polovinu (popř. celý) starobního důchodu a stále pracuje. Další typy důchodů a určení jejich výše procentních výměr viz § 33 – § 36 zákona č. 155/1995 Sb.

2.2.2 Invalidní důchod

Invalidita je v oblasti důchodového pojištění považována za poruchu zdraví, které je dlouhodobého až trvalého charakteru a jejím důsledkem je pokles nebo ztráta schopnosti pracovat. Důležitý v tomto systému je pojem dlouhodobý nepřiznivý zdravotní stav (DNSZ). Za DNSZ se pro účely zákona o důchodovém pojištění považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok.

Invalidita se podle zákona č. 306/2008 Sb., účinného od 1. 1. 2010 dělí do tří stupňů – invalidita prvního, druhého a třetího stupně. V závislosti na stupni jsou také vypláceny dávky invalidního důchodu. Tyto dávky slouží ke kompenzaci ztráty pravidelných příjmů (stejně tak jako dávky celkového sociálního pojištění) a ne jako kompenzace zdravotních poškození, které jsou vrozené.

2.2.2.1 Podmínky nároku na invalidní důchod

Nedosažení věku 65 let nebo důchodového věku

Invalidní důchod je vyplácen pojištěnci pouze do 65 let jeho věku nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let. Dále platí, že pokud poživatel invalidního důchodu pro invaliditu prvního, druhého nebo třetího stupně nebyl v období 2013 – 2015 účasten důchodového spoření, pak ode dne dosažení 65 let jeho věku nebo důchodového věku mu vzniká nárok na starobní důchod. Na starobní důchod, pokud pojištěnec byl účasten důchodového spoření, má nárok ode dne dosažení věku 65 let nebo důchodového věku pouze poživatel invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně.

Invalidita prvního, druhého nebo třetího stupně

Invalidita je vymezena jako pokles pracovní schopnosti, který nastal z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a to v rozsahu nejméně o 35 %. Pro získání nároku na invalidní důchod je tedy potřeba, aby byl pojištěnec invalidní v jednom ze tří stupňů invalidity, které se rozdělují podle procentuálního poklesu pracovní schopnosti:

- nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
- nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
- nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

Získání potřebné doby pojištění

Stejně tak jako u starobního důchodu, tak i v případě invalidního důchodu je potřeba získat určitou dobu pojištění. Pro získání nároku na invalidní důchod je tato doba pojištění odlišná od potřebné doby pro starobní důchod a činí:

- do 20 let méně než 1 rok,
- od 20 do 22 let 1 rok,
- od 22 let do 24 let 2 roky,
- od 24 let do 26 let 3 roky,
- od 26 let do 28 let 4 roky,
- nad 28 let 5 let.

Potřebná doba se zjišťuje z období před vznikem invalidity. Jedná-li se o pojištěnce staršího 28 let, pak se vychází z období posledních deseti let před vznikem invalidity. Pojištěnec starší 38 let splňuje podmínku potřebné doby pojištění též, pokud tato doba byla získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity (*Arnoldová 2012, s. 118 – 119*).

2.2.2.2 Dopočtená doba

Dopočtená doba je doba od vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení důchodového věku. Aby byla vykompenzovaná situace, kdy se mladí lidé stanou invalidními a nemohou získávat dobu pojištění, na které závisí výše jejich starobního důchodu, tak se tato doba připočítává do doby pojištění pro výpočet invalidního důchodu. Pro zjištění dopočtené doby se pro muže a ženy určuje důchodový věk jednotně (jedná se o důchodový věk stanovený pro ženy stejného data narození, které nevychovaly žádné dítě). Dopočtená doba může být připočítána v plném rozsahu, nebo může být krácena. Podmínky pro délku dopočtené doby jsou uvedeny na stránkách české správy sociálního zabezpečení (*Česká správa sociálního zabezpečení, 2016*).

2.2.2.3 Výše invalidního důchodu

Výše invalidního důchodu, stejně tak jako u starobního důchodu, se skládá ze základní výměry a procentní výměry. Jak již bylo uvedeno u starobního důchodu, základní výměra je stejná pro všechny typy důchodů, tudíž základní výměrou pro invalidní důchod je pro rok 2016 částka 2440 Kč. Výše procentní výměry invalidního důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění a dopočtené doby získané do dosažení důchodového věku, a to v závislosti na stupni invalidity.

Procentní sazba výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění činí:

- u invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně 0,5 % výpočtového základu,
- u invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně 0,75 % výpočtového základu,
- u invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně 1,5 % výpočtového základu.

Minimální výše procentní výměry je pro všechny stupně invalidity stejná a činí 770 Kč.

2.2.2.4 Výše invalidního důchodu za určitých podmínek

V průběhu invalidity může nastat situace, kdy dojde ke změně stupně invalidity vlivem zhoršení či zlepšení zdravotní situace jedince. V tomto případě je potřeba stanovit novou výši procentní výměry, která se vypočítá podle vztahu, který je uveden v § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb.

Dále existují mimořádné situace, za kterých má pojištěnec nárok na invalidní důchod i když nesplnil požadované podmínky pro jeho nárok. V takovýchto případech dochází k úpravě výše invalidního důchodu (podrobněji viz § 42 odst. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 155/1995 Sb.).

2.2.3 Pozůstalostní důchody

V životě mohou nastat situace, kdy manželé mohou přijít o své partnery, či děti o své rodiče. Pozůstalostní důchod je jedinou platbou, která plyne z důchodového pojištění po smrti pojištěnce výše zmíněným pozůstalým (*Rytířová 2013, s. 40*).

V rámci pozůstalostního důchodu se rozlišují dva typy dávek, a to vdovský/vdovecký důchod a sirotčí důchod. V následujícím textu budou uvedeny podmínky pro získání nároku na tyto typy důchodů a jejich výše.

2.2.3.1 Vdovský a vdovecký důchod

Jedná se o situaci, kdy umře jeden z partnerů v manželství. V takovém případě dávka tohoto důchodu pomáhá pozůstalému s náklady například na domácnost a na výchovu dětí (*Arnoldová 2012, s. 127*).

Nárok na vdovský/vdovecký důchod

Vdova má nárok na vdovský důchod po manželovi, který byl poživitelem starobního nebo invalidního důchodu, nebo splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod stanovené v § 29 nebo § 31 odst. 1, anebo zemřel následkem pracovního úrazu. (Vdovec má nárok na vdovecký důchod po manželce, která splňovala obdobné podmínky).

Žena má nárok na vdovský důchod po dobu jednoho roku od smrti manžela. Po uplynutí této doby má vdova nárok na tento důchod, pečuje-li například o nezaopatřené dítě, nebo je invalidní ve třetím stupni (podrobněji viz § 50 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.). Opět veškeré tyto podmínky platí pro vdovce, pokud pobírá vdovecký důchod po manželce.

Výše vdovského a vdoveckého důchodu

Základní výměra činí pro rok 2016 2440 Kč (je stejná pro všechny druhy důchodů). Podle § 51 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 50 % procentní výměry starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který by měl nárok manžel (manželka) v době smrti.

2.2.3.2 Sirotčí důchod

Jedná se o situaci, kdy dítěti umře jeden či oba z rodičů, nebo osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů. V takovém případě, pokud rodič byl poživitelem starobního nebo invalidního důchodu, nebo ke dni smrti splnil podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na starobní nebo invalidní důchod, nebo zemřel následkem pracovního úrazu, má nárok nezaopatřené dítě na sirotčí důchod. S nárokem na tento důchod se také pojí situace, kdy se tento nárok ruší (podrobněji viz § 52 odst. 3, 4, 5 a 6 zákona o důchodovém pojištění).

Výše sirotčího důchodu

Základní výměra opět činí pro rok 2016 2440 Kč. Výše procentní výměry sirotčího důchodu činí 40 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti.

2.3 Nemocenské pojištění

Cílem nemocenského pojištění je finančně zabezpečit ekonomicky aktivní občany v situacích, kdy kvůli nemoci či mateřství ztratí krátkodobě příjem. V této kapitole bude popsáno, kdo se účastní tohoto pojištění a jaké z něj plynou občanům dávky. Co se dávek týče, zaměřím se pouze na dávky samotného nemocenského, protože jeho znalost je potřeba do výsledné kalkulačky.

2.3.1 Účast na pojištění

2.3.1.1 Povinná účast

Okruh povinně účastných pojištěnců je uveden v § 5 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. V rámci této kapitoly se však zaměřím pouze na zaměstnance v pracovním vztahu.

Povinná účast zaměstnanců na nemocenském pojištění vzniká, pokud splňuje podmínky uvedené v § 6 tohoto zákona – tj. výkon zaměstnání na území České republiky, nebo v cizině pro zaměstnavatele se sídlem v ČR a jeho rozhodný příjem činí alespoň 2 500 Kč.

2.3.1.2 Dobrovolná účast

Nemocenského pojištění se mohou dobrovolně účastnit osoby samostatně výdělečně činné. Stejně tak jako byly stanovené podmínky účasti pro zaměstnance, tak zde platí podmínky účasti také. OSVČ musí vykonávat samostatnou výdělečnou činnost na území ČR anebo v zahraničí, za podmínky, že tuto činnost vykonává na základě právních předpisů vyplývajících z právních předpisů ČR, a podala přihlášku k účasti na nemocenském pojištění.

2.3.2 Dávky nemocenského pojištění

Z nemocenského pojištění zaměstnanců se vyplácí čtyři druhy dávek – nemocenské, ošetřovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a peněžité pomoc v mateřství. V rámci této kapitoly se zaměřím pouze na dávky nemocenského (zbylé dávky nemocenského pojištění viz § 32 – § 44 zákona č. 187/2006 Sb.)

Z dobrovolného nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných se vyplácí pouze dávky nemocenského a peněžité pomoci v mateřství.

2.3.2.1 Obecné podmínky nároku na dávky

Nárok na dávku vzniká, jestliže podmínky pro vznik nároku na dávku byly splněny v době pojištění. Nemocenské náleží též, jestliže ke vzniku dočasné pracovní neschopnosti nebo k nařízení karantény došlo po zániku pojištění v ochranné lhůtě. Ochranná lhůta činí 7 kalendářních dnů ode dne zániku pojištění; pokud však pojištění trvalo kratší dobu, činí ochranná lhůta jen tolik kalendářních dnů, kolik dnů pojištění trvalo (podrobněji viz § 14 – § 17 zákona č. 187/2006 Sb.).

Při souběhu nároku na tutéž dávku z více zaměstnání má pojištěnec nárok pouze nárok na jednu dávku, která se vypočte z příjmů dosažených ve všech těchto zaměstnáních.

2.3.2.2 Nemocenské

Nemocenské náleží zaměstnanci, který je uznán ošetřujícím lékařem za dočasně práce neschopného, a to od 15. kalendářního dne trvání jeho dočasné pracovní neschopnosti do konce této pracovní neschopnosti, maximálně však 380. dne trvání.

Během prvních dvou týdnů zaměstnanec dostává náhradu mzdu od zaměstnavatele, první tři dny pracovní neschopnosti však nedostává nic (tato doba se označuje jako karenční doba).

OSVČ musí být navíc pro získání nároku na nemocenské účastna dobrovolného nemocenského pojištění po dobu alespoň 3 měsíců bezprostředně předcházejících dni uznání lékařem za dočasně pracovní neschopného a po dobu prvních dvou týdnů nedostává náhradu mzdy.

Výše nemocenského

Podle Zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, výše nemocenského za kalendářní den činí po celou dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény 60 % redukovaného denního vyměřovacího základu. Pro redukování denního vyměřovacího základu slouží tři redukční hranice. Do částky první redukční hranice (901 Kč) se počítá 90 % z částky, mezi první a druhou redukční hranicí (902 Kč – 1351 Kč) se počítá 60 %, z částky mezi druhou a třetí redukční hranicí (1352 Kč – 2701 Kč) se počítá 30 % z částky a k částce nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží.

Denní vyměřovací základ se dle výše uvedeného zákona stanoví tak, že se vyměřovací základ zjištěný z rozhodného období vydělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období, pokud se dále nestanoví jinak.

Vyměřovacím základem zaměstnance je úhrn vyměřovacích základů pro zálohy na pojistné na důchodové pojištění za jednotlivé kalendářní měsíce v rozhodném období (*§ 18 zákona č. 187/2006 Sb.*).

Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné je úhrn měsíčních základů pro pojistné na nemocenské pojištění v rozhodném období, z nichž tato osoba zaplatila pojistné na pojištění. Minimální výše vyměřovacího základu pro OSVČ je 5000 Kč a měsíční pojistné ve výši 2,3 % činí 115 Kč. Maximálním vyměřovacím základem je částka 13 503 Kč a výše pojistného stanovená sazbou 2,3 % činí 311 Kč.⁴

Rozhodným obdobím je období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost.

Náhrada mzdy od zaměstnavatele

Náhrada mzdy náleží zaměstnanci od 4. do 14. dne dočasné pracovní neschopnosti a poskytuje se pouze za pracovní dny a za „placené svátky“. Zjišťuje se z průměrného hodinového výdělku zaměstnance, který se následně redukuje pomocí tří redukčních hranic. Náhrada mzdy se pak vypočítá jako 60 % z redukovaného hodinového výdělku a pro zjištění celkové částky se tato hodnota vynásobí s počtem hodin pracovní neschopnosti. Náhrada mzdy nenáleží za první tři dny (karenční doba).

---

⁴ Maximální vyměřovací základ pro výpočet nemocenské se stanovuje podle § 5b odst. 3 zák. č. 589/1992 Sb. Pro účely kalkulačky bude stačit určení maximálního základu jako polovina průměrné mzdy platné pro aktuální rok.

Redukční hranice pro rok 2016 jsou následující:

- z částky do 157,68 Kč se počítá 90 %,
- z částky od 157,69 do 236,43 Kč se počítá 60 %,
- z částky od 236,44 do 472,68 Kč se počítá 30 %,
- z částky nad 472,69 Kč se už nic nezapočítává.

3 Existující řešení

V této kapitole budou popsány nevýhody finančních kalkulaček, které jsou veřejně dostupné na internetu, kalkulačky, kterou firma Novum – consulting, s. r. o., v současné době používá a důvody k vytvoření kalkulačky, která je výsledkem této práce.

3.1 Řešení problému v závěrečných pracích

V této kapitole budou uvedeny a stručně popsány některé závěrečné práce, které souvisejí s problematikou této bakalářské práce.

Bubeníčková (2015) se ve své bakalářské práci Optimální nastavení pojistné ochrany u životních pojištění zabývá životním pojištěním. Popisuje, jaké typy životního pojištění pojistný trh nabízí, jaká se dají pojistit rizika v rámci životního pojištění a jak se stanovuje pojistná částka pro jednotlivá rizika. Ve své práci dále popisuje modelové případy, kde pro jednotlivé osoby stanovuje na základě podmínek pojistného trhu pojistné částky, na které doporučuje klienty se nechat pojistit. Pojištění, které v rámci modelových situací řeší, jsou pojištění proti riziku smrti, invalidity, pracovní neschopnosti a úrazu. Práce Bubeníčkové přímo souvisí s výstupem této bakalářské práce, protože propady příjmů se zohledňují při výpočtech pojistných částek.

Marek (2015) se ve své diplomové práci Využití pojistné matematiky v praxi s důrazem na životní pojištění zabývá (stejně jako Bubeníčková) životním pojištěním. Ve své teoretické části popisuje, co je životní pojištění, jaké existují typy a jaká rizika kryjí. Ve své aplikační části vytváří aplikaci za pomoci nástrojů MS Office a použití jazyka Visual Basic, která dokáže spočítat pojistné, pro pojištění jednotlivých rizik. V poslední části své práce srovnává nabídky životních pojištění, které jsou nabízeny na českém pojistném trhu. Práce Marka navazuje jak na tuto bakalářskou práci, tak i na práci Bubeníčkové, protože se zabývá výpočtem pojistného (tedy částky, za kterou si klienti kupují pojištění a tyto částky platí v určitých intervalech) a právě pro výpočet pojistného je potřeba znát pojistnou částku a pro pojistnou částku možný propad příjmu.

3.2 Veřejně dostupné kalkulačky

Veřejně dostupné kalkulačky na internetu umí spočítat veškeré dávky. Když se však zaměříme pouze na výpočet důchodů (starobního, invalidních a pozůstalostních) a na výpočet nemocenského (včetně náhrady mzdy od zaměstnavatele v případě zaměstnance), existují nevýhody, které spočívají v tom, že pro výpočet těchto jednotlivých částek je zapotřebí pokaždé vyplnit formulář, na základě kterého vám kalkulačka spočítá Vaši situaci. Pro případ výše uvedených finančních

situaci musí člověk na internetu vyplnit minimálně pět formulářů a to je časově neefektivní.

3.3 Kalkulačka ČSOB pojišťovny

V kalkulačce, kterou firma Novum využívá, sice stačí vyplnit jeden jediný formulář, avšak nedokáže (stejně tak jako kalkulačky na internetu) spočítat finanční situaci, pokud má osoba rodinu a ráda by jednoduše zjistila, o kolik se propadnou rodinné příjmy, pokud nastane náhlý výpadek příjmů v podobě invalidity, pracovní neschopnosti či úmrtí jedné, nebo obou z osob v domácnosti (schválně je uvedeno osob, protože existují registrovaná partnerství či partnerství bez manželského svazku).

Na obrázku Obr. 2 je zobrazena jedna z mnoha internetových kalkulaček a na obrázku Obr. 3 je zobrazena kalkulačka využívaná firmou Novum.

JAK VYSOKÝ BY MOHL BÝT VÁŠ BUDOUCÍ DŮCHOD	
Hrubý měsíční příjem:	25000 Kč
Datum vzniku pojištění: 1'	1.1.1980
Pohlaví:	Muž
Počet dětí:	0
Datum narození:	1.1.1960
Vypočítat	

Obr. 2 Internetová kalkulačka pro výpočet starobního důchodu
Zdroj: <http://www.penize.cz/kalkulacky/budouci-duchod>

Analýza klienta

Osobní údaje		Finance		Vaše výdaje	
Jméno klienta	____	Vaše příjmy		Pravidelné výdaje	____
Rok narození	____ věk	Hrubý příjem	____ ?	Z toho nezbytné výdaje	____
Pohlaví	☐ muž ☐ žena	Čistý příjem	____ 0 Kč	☐ celkem vypočítat	
Pracovní poměr	zaměstnanec	Výše nesplacených úvěrů		Celková výše	____ ?
Rodinný stav	☐ svobodný ☐ partner(ka) ☐ manžel(ka)	Úvěry na bydlení	____ ?		
Počet dětí	____ z toho vyživovaných	Máte k úvěru sjednáno pojištění?	☐		
Věk nejmladšího dítěte	____	Jiné úvěry	____ ?		
Priorita klienta	Zajištění vlastního příjmu Zajištění stáří	Máte k úvěrům sjednána pojištění?	☐		

→
 →
 ← →

 www.esobpoj.cz

Obr. 3 Kalkulačka využívaná firmou Novum – formulář pro výpočet finanční situace zaměstnance

Zdroj: ČSOB pojišťovna

3.4 Přínos nové kalkulačky

Cílem této práce je vytvoření nové kalkulačky, která výše uvedené nedostatky odstraňuje (tedy bude stačit vyplnit jeden jediný formulář k získání veškerých informací týkajících se důchodů a nemocenského) a v případě, že osobu bude zajímat situace celé rodiny, pak jí tato informace bude automaticky poskytnuta.

Stejně tak jako výše uvedené kalkulačky, tak i tato nová bude počítat pouze orientační finanční částky, které osoby mohou dostat v případě jednotlivých situací, protože téměř žádný klient firmy Novum nezná například své jednotlivé roční hrubé příjmy od roku 1989, které jsou potřebné pro výpočet přesného starobního důchodu.

Veškeré výpočty, vzorečky a podmínky nároku na jednotlivé dávky jsou uvedené v kapitole 2.2, proto už nebudou dále v textu zmiňovány. Pouze u několika vstupů budou popsány některé podrobnosti, protože dojde k určitému zjednodušení při výpočtu.

4 Návrh nové kalkulačky

V této kapitole budou popsány vstupy, které bude potřeba do kalkulačky vyplnit, aby dokázala spočítat veškeré výše uvedené dávky od státu, a to z pohledu, co jednotlivé vstupy znamenají a v čem jsou přesně pro výpočet důležité. Následně bude popsáno, co je hlavním výstupem kalkulačky a k čemu firmě Novum poslouží. Na závěr této kapitoly bude zobrazena nová kalkulačka.

4.1 Vstupy do kalkulačky

Vstupem do kalkulačky se rozumí údaj, který se do ní musí vyplnit, aby dokázala spočítat požadovaný výstup. V případě této kalkulačky je požadovaným výstupem vypočítání výše dávek důchodů a nemocenského. Na začátek je důležité tuto kapitolu rozdělit na dvě části, a to na vstupy pro zaměstnance a vstupy pro osobu samostatně výdělečně činnou, protože se v určitých částech od sebe liší. V následujícím textu jsou popsány veškeré tyto vstupy.

4.1.1 Vstupy pro zaměstnance

4.1.1.1 Osobní údaje

Jméno a příjmení – tento vstup se po vyplnění zobrazí v konečném výstupu celé kalkulačky, kterým je tiskový výstup, kde bude zobrazeno jméno a příjmení klienta, který poskytuje informace pro výpočty. Dále se pod jeho jménem bude dát tiskový výstup uložit do úložiště v počítači na disk C. Po jednoduché úpravě kódu v jazyce Visual Basic se dá cílová cesta uložení souboru jednoduše změnit.

Rok narození – zadání roku narození je stěžejním údajem téměř pro veškeré výpočty (kromě nemocenského). Na základě něho se vypočítá důchodový věk, který je rozhodujícím činitelem pro výpočet starobního, invalidního i pozůstalostního důchodu. Kalkulačka je určena pouze pro klienty ve věku od 18 do 60 let.

Pohlaví – pohlaví je důležité pro zjištění důchodového věku.

Rodinný stav – svobodný; partner/ka; manžel/ka. Tyto údaje jsou důležité pro výpočet pozůstalostních důchodů.

Počet dětí – v případě ženy tento údaj má rozhodující vliv na důchodový věk, který je do roku narození 1977 závislý na počtu vychovaných dětí.

Z toho vyživovaných – údaj důležitý pro výpočet pozůstalostních dávek (sirotčího důchodu) a dále pro výpočet čisté mzdy, pokud klient uplatňuje odpočty na děti.

Věk prvního odvodu na sociální zabezpečení – důležité pro zjištění doby pojištění, která je hlavním činitelem výše důchodů. V tomto případě dochází ke zjednodušení, protože se doba pojištění započítá v celé výši a nepočítá se s vyloučenými dobami. Minimální hodnotu, kterou bude moci uživatel zadat, je věk 14 let a maximální hodnotou bude věk 30 let.

4.1.1.2 Finanční údaje

Hrubý příjem – stěžejní položka pro veškeré výpočty. Po zadání hrubého příjmu se automaticky vypočte příjem čistý. Po zaškrtnutí tlačítka „odpočty na děti“ se při výpočtu čisté mzdy zohlední daňově zvýhodnění na vyživované děti.

4.1.2 Vstupy pro osobu samostatně výdělečně činnou (OSVČ)

Vstupy pro OSVČ se liší pouze ve finančních údajích. Při výpočtech se totiž nevyčítá z hrubé mzdy jako u zaměstnance, ale z částky, kterou OSVČ ročně odvádí na sociální zabezpečení, popřípadě nemocenské (pokud si ho platí).

Sociální pojištění – do tohoto políčka klient zadá měsíční platbu na sociální zabezpečení. Jak bylo uvedeno v kapitole 2.1.2, minimální roční vyměřovací základ pro OSVČ je 81 024 Kč. Z toho vyplývá, že minimální měsíční záloha na sociální zabezpečení je 1972 Kč. Maximální měsíční záloha činí 31 544 Kč.

Dále se po vyplnění tohoto políčka zobrazí maximální hodnota platby na nemocenské pojištění.

Nemocenské – pokud si OSVČ platí nemocenské pojištění, pak toto políčko vyplní. Minimální platba na nemocenské pojištění je pro rok 2016 115 Kč a maximální platba je závislá na platbě záloh na sociální zabezpečení (viz výše).

Čistá mzda – zde klient zadá odhad své čisté měsíční mzdy – částku, která mu zůstane po odečtení všech podnikatelských nákladů.

4.2 Výstupy z kalkulačky

Kvalitní a přehledný výstup je cílem této práce. Klient se v něm jednoduše seznámí se svou finanční situací a výpalcích příjmů, jestliže pro něj nastane nečekaná událost, která tento výpadek způsobí (pracovní neschopnost, invalidita či úmrtí).

Starobní důchod se neřadí do nečekaných výpadků příjmů, ale klient orientačně uvidí, jaký by měl starobní důchod v případě, že by právě v tento rok, ve který ho zjišťuje, splňoval veškeré podmínky nároku na tento důchod a právě v tento rok o důchod požádal. V případě, že klient zaškrtně ve formuláři políčko „partner/ka“, či „manžel/ka“, bude si moci prohlédnout finanční situaci každého zvlášť a následně situaci celé rodiny.

Pro firmu Novum je výstup v podobě výpadku příjmů klienta podstatným pro návrh výše jeho pojištění. Klient uvidí svůj výpadek příjmu a sám se rozhodne, zda-li se nechá pojistit do výše tohoto výpadku (například uvidí, že pokud bude v pracovní neschopnosti, propadnou se mu příjmy měsíčně o 10 tisíc korun a na základě vypočteného měsíčního pojistného od firmy Novum podle jejich pojistných podmínek bude měsíčně platit takovou částku, na základě které mu v případě, že tento výpadek nastane, pojišťovna vyplatí 10 tisíc korun měsíčně), nebo do výpadku nižšího, či vyššího.

Přesná podoba výstupu byla konzultována s firmou Novum, aby vyhovovala jejich požadavkům. Klient uvidí tedy svou finanční situaci jednak v přehledné tabulce, kde bude moci vidět svou situaci i graficky, a jednak v tiskovém výstupu, který si bude moci nechat vytisknout či poslat elektronicky na email.

4.3 Nová kalkulačka

Na následujícím obrázku (Obr. 4) je znázorněna vytvořená kalkulačka, která obsahuje požadované vstupy.

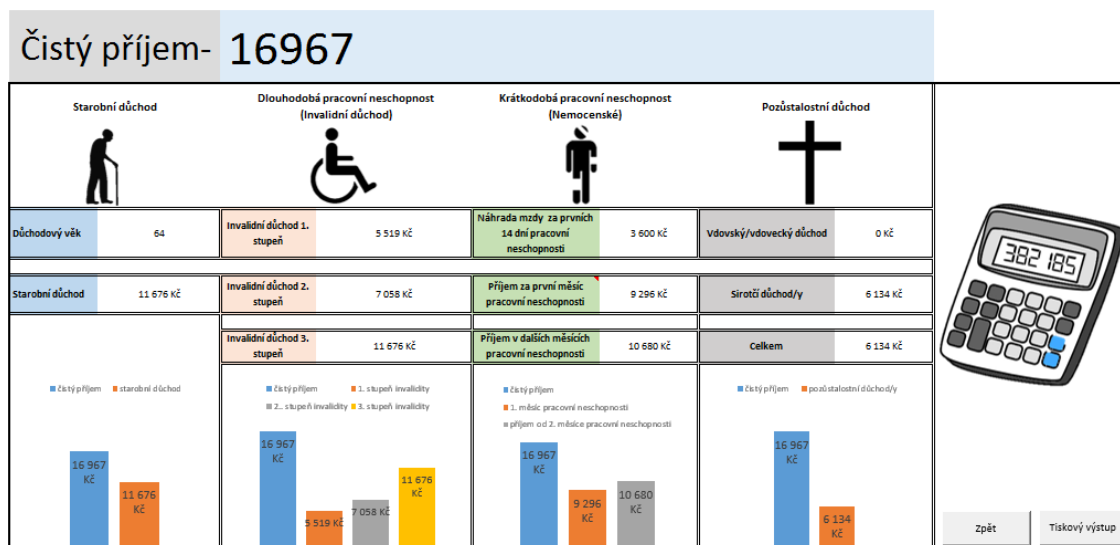
Údaje o klientovi			
Jméno a příjmení			
Rok narození			
Věk	0		
Pohlaví	☒ Muž	☐ Žena	
Rodinný stav	☒ svobodný/á	☐ partner/ka	☐ manžel/ka
Počet dětí			
Z toho vyživovaných			
Věk prvního odvodu na SZ			
	☒ Zaměstnanec	☐ OSVČ	
Hrubý příjem		Sociální pojištění	NEVYPLŇUJ
Odpočty na děti	☐	Nemocenské	NEVYPLŇUJ
Čistý příjem	0	Čistý příjem	NEVYPLŇUJ
			maximální výše NP 0
		Pokračovat	Vynulovat

Obr. 4 Nově vytvořená kalkulačka

Na dalším obrázku (Obr. 5) je zobrazen první z výstupů kalkulačky. V tomto výstupu klient uvidí svou finanční situaci a dávky, které mu budou vyplaceny, pokud by pro něj nastala nečekaná událost v podobě pracovní neschopnosti, invalidity a úmrtí. Dále se dozví, jaký by byl orientačně jeho starobní důchod, pokud by právě dnes splňoval veškeré podmínky na jeho nárok a o důchod požádal. Pro lepší před-

stavu si klient může porovnat tyto dávky se svým čistým příjmem v grafech ve spodní části tohoto výstup.

Obr. 5 První výstup kalkulačky s grafy

Finanční situace			
Osobní údaje		Finanční stránka	
Jméno a příjmení	..... 0	Hrubý příjem	20 000 Kč
Věk	..... 36	Čistý příjem	16 967 Kč
Rodinný stav	..... svobodný/á		
Počet dětí	..... 2		
Z toho vyživovaných	....		
Pracovní poměr	..... zaměstnanec		
Situace	čistý příjem	dávka od státu	propad příjmů
starobní důchod	16 967 Kč	11 676 Kč	-5 291 Kč
krátkodobý výpadek příjmu (nemocenské)	16 967 Kč	9 296 Kč 1. měsíc PN	-7 671 Kč
dlouhodobý výpadek příjmu (invalidní důchod)	16 967 Kč	1. stupeň: 5 519 Kč 2. stupeň: 7 058 Kč 3. stupeň: 11 676 Kč	-11 448 Kč -8 908 Kč -5 291 Kč
pozůstalostní důchody	16 967 Kč	6 134 Kč	-10 833 Kč

Zpět
Tisk
Uložit
Nový klient

Obr. 6 Tiskový výstup svobodné osoby

Na výše uvedeném obrázku (Obr. 6) je zobrazen tiskový výstup jednotlivce – tedy osoby, která ve vstupním formuláři zaškrtnla políčko „svobodný/á“. V tomto výstupu je stručně zobrazeno, co klient o sobě uvedl ve vstupním formuláři. Dále zde shrnutí jednotlivých dávek od státu a nakonec je zde klientovi zobrazen jeho propad příjmu ve vztahu k jeho čisté měsíční mzdě.

Na dalších dvou obrázcích (Obr. 7 a Obr. 8) je zobrazen tiskový výstup rodiny. Takto bude tiskový výstup vypadat, pokud klient ve vstupním formuláři zaškrtně políčko „manžel/ka“ či „partner/ka“.

Finanční situace			
Osobní údaje		Finanční stránka	
1. osoba			
Jméno a příjmení	Pepa Novák	Hrubý příjem	20 000 Kč
Věk	36	Čistý příjem	16 967 Kč
Rodinný stav	manžel/ka		
Počet dětí	2		
Z toho vyživovaných	1		
Pracovní poměr	zaměstnanec		
2. osoba			
Jméno a příjmení	Jana Nováková	Roční vyměřovací základ	81 042 Kč
Věk	31	Čistý příjem	15 000 Kč
Rodinný stav	manžel/ka		
Počet dětí	2		
Z toho vyživovaných	1		
Pracovní poměr	OSVČ		
Rodinné příjmy			
	1. osoba	16 967 Kč	
	2. osoba	15 000 Kč	
	Celkem	31 967 Kč	

Finanční situace rodiny v případě invalidního důchodu			
1. osoby		2. osoby	
1. stupně		1. stupně	
Invalidní důchod 1. os.	3 319 Kč	Invalidní důchod 2. os.	3 960 Kč
Příjem 2. os.	13 000 Kč	Příjem 1. os.	16 967 Kč
Celkem	20 319 Kč	Celkem	20 927 Kč
Výpadek příjmu	-11 448 Kč	Výpadek příjmu	-11 040 Kč
1. i 2. osoby			
Invalidní důchod 1. os.	3 319 Kč	Invalidní důchod 2. os.	3 960 Kč
Celkem	9 478 Kč	Celkem	9 478 Kč
Výpadek příjmu	-22 489 Kč	Výpadek příjmu	-22 489 Kč
1. osoby		2. osoby	
2. stupně		2. stupně	
Invalidní důchod 1. os.	7 058 Kč	Invalidní důchod 2. os.	4 719 Kč
Příjem 2. os.	13 000 Kč	Příjem 1. os.	16 967 Kč
Celkem	22 058 Kč	Celkem	21 686 Kč
Výpadek příjmu	-9 908 Kč	Výpadek příjmu	-10 281 Kč
1. i 2. osoby			
Invalidní důchod 1. os.	7 058 Kč	Invalidní důchod 2. os.	4 719 Kč
Celkem	11 777 Kč	Celkem	11 777 Kč
Výpadek příjmu	-20 190 Kč	Výpadek příjmu	-20 190 Kč

Obr. 7 Tiskový výstup rodiny

1. osoby 3. stupně		2. osoby 3. stupně	
Invalidiční důchod 1. os.	11 676 Kč	Invalidiční důchod 2. os.	6 999 Kč
Příjem 2. os.	13 000 Kč	Příjem 1. os.	16 967 Kč
Celkem	26 676 Kč	Celkem	23 966 Kč
Výpadek příjmu	-3 291 Kč	Výpadek příjmu	-8 001 Kč

1. i 2. osoby	
Invalidiční důchod 1. os.	11 676 Kč
Invalidiční důchod 2. os.	6 999 Kč
Celkem	18 674 Kč
Výpadek příjmu	-13 293 Kč

Finanční situace rodiny v prvním měsíci pracovní neschopnosti

1. osoby		2. osoby	
Příjem 1. osoby	9 296 Kč	Příjem 2. osoby	1 424 Kč
Příjem 2. osoby	13 000 Kč	Příjem 1. osoby	16 967 Kč
Celkem	24 296 Kč	Celkem	18 391 Kč
Výpadek příjmu	-7 671 Kč	Výpadek příjmu	-13 576 Kč

1. i 2. osoby	
Příjem 1. osoby	9 296 Kč
Příjem 2. osoby	1 424 Kč
Celkem	10 720 Kč
Výpadek příjmu	-21 247 Kč

Finanční situace rodiny v případě umrtí

1. osoby		2. osoby	
Pozůstalostní důchod	13 192 Kč	Pozůstalostní důchod	8 983 Kč
Příjem 2. os.	13 000 Kč	Příjem 1. os.	16 967 Kč
Celkem	26 192 Kč	Celkem	25 950 Kč
Propad příjmu	-3 775 Kč	Propad příjmu	-6 017 Kč

1. i 2. osoby	
Sírotčí důchod/y 1. os.	6 134 Kč
Sírotčí důchod/y 2. os.	4 263 Kč
Celkem	10 398 Kč
Výpadek příjmu	-21 569 Kč

Obr. 8 Tiskový výstup rodiny – pokračování

V tiskovém výstupu rodiny (Obr. 7. a Obr. 8) jsou opět na začátku shrnuty osobní informace o klientovi, které uvedl do vstupního formuláře o sobě a o svém partnerovi/ce a manželovi/ce. Pod osobními údaji je uveden rodinný příjem – tedy součet jejich čistých příjmů. Dále jsou zobrazeny jednotlivé dávky od státu a situace rodiny (propad příjmu rodiny) v případě, že k výpadku příjmu dojde u jedné osoby výdělečně činné, nebo u druhé z těchto osob. Nakonec je zobrazena i situace, kde dojde k výpadku příjmu u obou těchto osob (podrobnější popis jednotlivých těchto situací viz kapitola 5.4).

5 Návod

Tato kapitola je zaměřena na uživatele kalkulačky. Bude zde popsáno, co je potřeba udělat po prvním spuštění kalkulačky, jak a co do ní vyplňovat, co klientovi říkat za informace k jednotlivým vstupům a jak mu vysvětlit jeho finanční situaci.

5.1 Obecná nastavení

Kalkulačka je naprogramovaná pomocí programu Microsoft Excel. Její součástí jsou makra, bez kterých je celá aplikace nefunkční. Na tom, zdali bude kalkulačka funkční na různých zařízeních, záleží, jakou úroveň zabezpečení má uživatel v rámci programu Excel nastavenou. V následujících odrážkách jsou uvedeny možnosti zabezpečení maker a jejich nastavení v rámci jednotlivých verzí programu.

- Zabezpečení maker MS Excel 2003 se nastavuje přes – Nástroje – Makra – Zabezpečení – Úroveň zabezpečení.
- Zabezpečení maker MS Excel 2007 se nastavuje – stiskněte tlačítko Microsoft office – Možnosti aplikace Excel – Centrum zabezpečení – Nastavení centra zabezpečení – Nastavení maker.
- Zabezpečení maker MS Excel 2010, 2013 se nastavuje – Soubor – Možnosti – Nastavení centra zabezpečení – Nastavení maker.

5.1.1 Úroveň zabezpečení:

MS Excel 2003

- nízká – při spuštění aplikace se makra automaticky spustí,
- střední – při spuštění aplikace se vždy objeví hláška, zda makra povolit, či nepovolovat – vždy zadejte povolit makra,
- vysoká – při spuštění aplikace se zobrazí hláška, že je nastavená vysoká úroveň zabezpečení – v takovém případě nebudou makra fungovat.

MS Excel 2007 (2010, 2013)

- povolit všechna makra – při spuštění aplikace se makra automaticky spustí,
- zakázat makra s oznámením – při spuštění aplikace se zobrazí hláška, že bylo zakázáno spuštění určitého aktivního obsahu – klikněte na „Povolit tento obsah“,
- zakázat všechna makra bez oznámení – při spuštění aplikace se zobrazí hláška, že je nastavená vysoká úroveň zabezpečení – v takovém případě nebudou makra fungovat.

5.1.2 Uložení tiskového výstupu

Pokud nebude uživatel požadovat jinou cílovou cestu uložení tiskového výstupu aplikace, údaje o klientech a jejich propadech příjmů se po stisknutí tlačítka „Uložit“ uloží do dokumentů na disk C. Pokud však bude uživatel chtít cílovou cestu změnit, bude potřeba se obrátit na správce aplikace, který tak jednoduše provede.

Nebude-li tlačítko „Uložit“ použito a uživatel aplikaci zavře, celá aplikace se vynuluje a nebude moci se k těmto datům zpětně dostat.

5.2 Návod pro vyplnění osobních údajů

Na začátek této kapitoly je potřeba uvést, že aplikaci budou používat pouze zaměstnanci firmy Novum. To znamená, že klient pouze odpovídá na otázky, které mu jsou pokládány a tyto údaje jsou následně zaměstnancem firmy zadávány do formuláře aplikace.

Pokud při vyplňování jednotlivých vstupů vyskočí uprostřed obrazovky chyba s názvem „Špatně zadaná hodnota“, pak byla do políčka zadána hodnota, která není v rámci její účelnosti správná pro fungování výpočtů. V tomto oznámení o chybné hodnotě je uvedeno, jaké hodnoty je možné do políčka zadat a po stisknutí tlačítka „Opakovat“ ve vyskakovacím oknu můžete chybu opravit.

Pro správné fungování celé aplikace je důležité vyplnit kolonku „**Jméno a příjmení**“, která se tiskne v konečném tiskovém výstupu a pod kterou je tiskový výstup uložen na disk počítače.

Dále je potřeba zadat **rok narození** klienta. Do kolonky je možné zadat rok narození 1956 až 1998 – aplikace je tedy určena pouze pro klienty ve věku od 18 do 60 let. Po vyplnění roku narození se automaticky vypočte věk klienta. V některých případech se však věk klienta spočítaný aplikací a opravdový věk klienta liší, protože pro výpočty v rámci aplikace se neřeší konkrétní měsíc a den narození, ale pouze rok, ve kterém byl narozen.

Další informací důležitou pro výpočty je to, zdali je klient **muž, či žena**. Jak již bylo uvedeno v kapitole 4.1, tento údaj je důležitý pro určení důchodového věku. Je důležité rozlišovat důchodový věk a věk odchodu do důchodu. Důchodový věk je třeba chápat jako věk, ve který osoba splní veškeré podmínky nároku na starobní důchod a může tedy o důchod požádat. Věk odchodu je věk, kdy osoba odejde do důchodu – může to být před dosažením důchodového věku či po něm (viz kapitola 2.2.1.6).

Pokud je klient **svobodný**, aplikace zůstane v nezměněné podobě a může se pokračovat dále ve vyplňování informací. Pokud je však vybrána možnost, že klient má **manžela/ku či partnera/ku**, pak se vstupní formulář rozšíří o další vstupní údaje, které je po vyplnění všech informací o klientovi potřeba vyplnit i u druhé osoby. Postup vyplnění těchto údajů je totožný jako v případě klienta. Rozdíl v možnosti výběru manžela/ky a partnera/ky je v tom, že v prvním případě osoby uzavřeli manželství na základě občanského či církevního sňatku a v případě úmrtí jednoho či obou z nich se na ně bude vztahovat plnění v rámci dávek

z pozůstalostního důchodu. Pro druhou možnost to platí opačně – osoby neuzavřely manželství, pouze spolu žijí, ale o příjem se dělí, avšak v případě úmrtí se na ně nevztahují dávky z pozůstalostního důchodu. Dále pokud není zvolená možnost „svobodný“, ve výstupech kalkulačky bude možno zobrazit finanční situaci každého zvlášť a nakonec jejich rodinnou situaci.

Počet dětí je údaj důležitý především pro určení důchodového věku ženy. Pokud tato kolonka není vyplněna, má se za to, že klient děti nemá žádné. S tímto údajem souvisí následující položka „**Z toho vyživovaných**“. Pokud klient má své dítě či děti, pak se do této kolonky, pokud je toto dítě (děti) nezaopatřené – tedy nemají vlastní příjem, jejich věk je nižší než 26 let a klient ho (je) vyživuje, uvede počet takovýchto dětí. Tento údaj je důležitý pro výpočet čisté mzdy, pokud si klient uplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované děti a dále je důležitý v případě dávek sirotčího důchodu – tolik, kolik dětí je vyživováno, toliknásobný bude sirotčí důchod v případě úmrtí klienta.

Věk prvního odvodu na sociální zabezpečení je velice důležitý údaj. Je to věk, ve kterém klient poprvé a od té doby pravidelně platí důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (v případě OSVČ pouze důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění si může, avšak nemusí platit). Takový věk může být věk prvního zaměstnání, věk evidence na Úřadu práce České republiky, věk výkonu vojenské služby či věk péče o dítě ve věku do 4 let jeho věku (dále viz §5 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.). Podrobnosti k tomuto vstupu byly uvedeny v kapitole 4.1.1.

Pro následující údaje o finanční situaci klienta je potřeba rozlišovat, zdali je klient zaměstnanec, nebo vykonává samostatnou výdělečnou činnost (OSVČ).

5.3 Návod na vyplnění finančních údajů

Jak bylo uvedeno výše, pro finanční situaci o klientovi je potřeba rozlišovat, zdali je klient zaměstnanec nebo OSVČ, protože se liší jejich způsob výpočtu vyměřovacích základů pro odvod na sociální zabezpečení a tedy i způsob výpočtu veškerých výstupů.

5.3.1 Zaměstnanec

Pokud je vybrána možnost „Zaměstnanec“, pak se do políček pro OSVČ vepíše slovo „NEVYPLŇUJ“, aby klient do těchto políček nemohl nic napsat. Políčka pro zaměstnance budou prázdná a je tedy možné do těchto políček zadat další údaje.

Pro zaměstnance je stěžejním údajem jeho **hrubý měsíční příjem**. Zde je potřeba, aby klient sám či za pomoci zaměstnance firmy Novum odhadnul jeho průměrný měsíční příjem za uplynulý rok – udává se, aby výsledné výstupy v podobě dávek byly co nejvíce srovnatelné s jejich skutečnou výší. Právě díky tomuto odhadu je výpočet veškerých výstupů zjednodušen (pro přesný výpočet veškerých dávek od státu týkajících se starobního a invalidního důchodu je potřeba znát přesné hrubé roční příjmy minimálně od roku 1986). Jelikož pro výpočet nemocenského je

potřeba znát průměrný měsíční hrubý příjem za uplynulý rok, je tento odhad kompromisem pro výpočet právě nemocenského a starobního a invalidních důchodů, pro jejichž zjištění je jinak potřeba uvést jiné částky hrubé měsíční mzdy.

Čistý měsíční příjem se dopočítá automaticky. Pokud je zaškrtnuto políčko „**Odpočty na děti**“ (to znamená, že klient uplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované děti), pak je při výpočtu čisté mzdy toto zvýhodnění zohledněno.

Po vyplnění veškerých těchto údajů se po stisknutí tlačítka „Pokračovat“ přepne aplikace na první výstup aplikace (podrobný popis výstupů viz kapitola 5.4).

5.3.2 OSVČ

Analogicky po stisknutí tlačítka „OSVČ“ se do kolonek pro zaměstnance vepíše „NEVYPLŇUJ“. Osoba samostatně výdělečně činná neuvádí hrubý měsíční příjem ale částku, kterou měsíčně odvádí jako zálohu na sociální pojištění. Údaje o minimu a maximu této zálohy viz kapitola 4.1.2. Když najedete kurzorem myši na políčko „Sociální pojištění“ zobrazí se tyto hodnoty v komentáři u této položky (všude, kde je u políček zobrazen v pravém horním rohu červený symbol ve tvaru trojúhelníka, je po najetí kurzorem na tyto položky zobrazena nápověda pro zadávání hodnot).

Pokud si OSVČ platí nemocenské pojištění, pak je do kolonky „Nemocenské“ potřeba vyplnit měsíční platba na toto pojištění. Opět údaje k výši této platby viz kapitola 4.1.2.

Jako poslední údaj je potřeba vyplnit odhad čisté měsíční mzdy. Je to částka, kterou má klient k dispozici po odečtení veškerých podnikatelských nákladů.

Dále už můžete pokračovat na první výstup aplikace pomocí tlačítka „Pokračovat“.

5.4 Návod na komentování výstupů

V této kapitole bude popsáno, jakým způsobem klientovi prezentovat jednotlivé výstupy aplikace. Po stisknutí tlačítka „Pokračovat“ ve vstupním formuláři Vás aplikace přepne do prvního výstupu (viz Obr. 5), kde je zobrazena finanční situace klienta, jeho důchodový věk, jednotlivé dávky důchodů a graficky zobrazená celá situace (pokud bylo při vyplňování vstupního formuláře zaškrtnuto políčko manžel/ka nebo partner/ka, pak je v tomto výstupu zobrazeno v pravé části aplikace tlačítko „partner/ka manžel/ka“, přes které se můžete přepnout na první tiskový výstup druhé osoby, kde je zobrazená finanční situace samostatně právě druhé osoby. Stejně tak, jak bude dále vysvětleno komentování jednotlivých částí tohoto výstupu u klienta, budete moci použít tento návod komentování i u druhé osoby).

5.4.1 Návod na komentování prvního výstupu

Tento výstup (Obr. 5) je rozdělen do čtyř částí – postupně zleva doprava se jedná o starobní důchod, invalidní důchod, nemocenské a pozůstalostní důchod. V následujících odstavcích bude popsáno, co jednotlivé části tohoto výstupu znamenají.

První sloupec hodnot se zabývá **starobním důchodem**. Jako první hodnota je zde uveden důchodový věk. Jak již bylo uvedeno dříve, je potřeba rozlišovat důchodový věk a věk odchodu do důchodu. V prvním případě se jedná o věk, ve kterém osoba splňuje veškeré podmínky nároku na důchod a může (ale nemusí) o něj požádat. Samotný odchod do důchodu závisí na individuálním rozhodnutí jedince. Toto rozhodnutí může přijít ještě před důchodovým věkem či až po něm.

Jako další údaj je zde hodnota u políčka „Starobní důchod“. Je to dávka od státu, kterou by klient dostal, kdyby právě v tento okamžik, kdy vyplňuje tuto aplikaci, splňoval veškeré podmínky nároku na tento důchod a požádal si o něj (nejedná se tedy o nečekanou situaci, jako je třeba pracovní neschopnost a úmrtí). Co se starobního, invalidních a pozůstalostních důchodů týče, je pro výpočty těchto dávek aplikován odhad jejich krácení. Pro ročníky narození 1970 a mladší, jejichž důchodový věk nastane v roce 2030 a později, jsou jejich důchody kráceny od roku 2030 o pět procent každých pět let (to znamená, že ročníkům narození 1970 až 1974 jsou jejich důchody kráceny pěti procenty; ročníkům narození 1975 až 1979 jsou důchody kráceny o deset procent, atd.). Tento odhad je založen na demografickém vývoji obyvatelstva České republiky. Ročníky narození 1970 jsou velice početná generace a právě v roce 2030 začne tato silná generace chodit do důchodu a bude se postupně navyšovat situace, kdy bude více obyvatel v důchodu než pracujících občanů. To znamená, že se z důchodového systému bude vyplácet čím dál více dávek a čím dál méně se do něj bude přispívat – bude tedy potřeba tyto dávky v podobě důchodů postupně snižovat. Důchody ročníků narození do roku 1970 zůstávají v plné výši (Tůma, 2015).

Na konci prvního sloupce je zobrazen graf, který porovnává klientův čistý měsíční příjem s jeho měsíční dávkou od státu.

Druhý sloupec ukazuje klientovu finanční situaci v případě, že pro něj nastane nečekaná událost v podobě **dlouhodobé pracovní neschopnosti**. Tyto dávky začne klient dostávat až po vypršení období, na které se vztahuje nemocenské pojištění (380 dní). Jsou zde uvedeny tři hodnoty. První hodnota zobrazuje měsíční dávku od státu pro případ invalidity klienta v prvním stupni invalidity. Druhá analogicky dávku pro invaliditu druhého stupně a třetí pro invaliditu třetího stupně. Jak již bylo uvedeno v odstavci výše, i na invalidní důchod je aplikováno krácení této dávky stejným způsobem.

Opět je na konci tohoto sloupce graf, díky kterému klient vidí rozdíl mezi čistým měsíčním příjmem a jednotlivou měsíční dávkou invalidního důchodu.

Předposlední sloupec výstupu ukazuje situaci v případě **krátkodobé pracovní neschopnosti klienta (nemocenského)**. Pro zaměstnance i OSVČ nemocenské začíná plynout až od 15. dne pracovní neschopnosti.

Prvních čtrnáct dní zaměstnanec dostává náhradu mzdy od zaměstnavatele (až na první tři dny označované jako karenční doba – tyto tři dny nedostává zaměstnanec nic). Na OSVČ se náhrada mzdy nevztahuje – nedostává nic (v kolonce bude zobrazeno číslo nula). Náhrada mzdy je zobrazena v první části třetího sloupce.

Druhý údaj tohoto sloupce je označen jako „Příjem za první měsíc pracovní neschopnosti“. Je to součet náhrady mzdy za prvních čtrnáct dní pracovní neschopnosti a denních dávek nemocenského od patnáctého do třicátého dne prvního měsíce pracovní neschopnosti.

Poslední údaj „Příjem v dalších měsících pracovní neschopnosti“ udává, kolik bude klientovi vypláceno na nemocenském od druhého měsíce pracovní neschopnosti až do konce doby, za které se nemocenské vyplácí (380 dní).

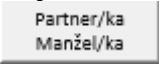
Stejně tak jako u předchozích sloupců, i zde je na konci sloupce graf, který zobrazuje rozdíl mezi dávkou a čistým měsíčním příjmem.

V posledním sloupci jsou údaje o dávkách, které po klientovi smrti budou plynout pozůstalým nezaopatřeným dětem či manželce/manželovi. V kolonce „**Vdovský/vdovecký důchod**“ je uvedena dávka, kterou pozůstalý manžel/manželka bude rok po jeho/jejím úmrtí pobírat (pokud pozůstalý manžel/manželka vyživují nezaopatřené dítě či děti, nebo splňuje další podmínky uvedené v kapitole 2.2.3.1, bude tato dávka plynout i po uplynutí období jednoho roku). Pokud je klient svobodný, bude v této kolonce zobrazena nula.

Jestliže klient vyživuje nezaopatřené dítě, pak po klientově smrti má toto dítě nárok na **sirotčí důchod** (maximálně do doby jeho nezaopatřenosti popřípadě jeho věku 26 let). Pokud vyživuje svých dětí více, důchod se vynásobí počtem takovýchto dětí. Pokud klient nevyživuje žádné dítě, bude v této kolonce zobrazena nula.

Posledním údajem se součet dvou předchozích důchodů. Pokud je klient bezdětný a svobodný, bude v této kolonce zobrazena nula.

Je-li ve vstupním formuláři zaškrtnuto políčko manžel/ka, nebo partner/ka, pak je v tomto výstupu zobrazeno tlačítko , přes které se aplikace přepne do stejného výstupu, ale pro druhou osobu. Údaje a hodnoty jsou popsány stejným způsobem, jak tomu bylo v předchozích odstavcích.

Po vysvětlení jednotlivých částí tohoto výstupu je potřeba se přes tlačítko „Tiskový výstup“ přepnout do konečné fáze celé aplikace – viz další kapitola!

5.4.2 Návod na komentování tiskového výstupu

Tuto kapitolu je potřeba rozdělit na dvě části. Tiskový výstup svobodného klienta a klienta, kterého zajímá situace rodiny (má manžela/ku, partnera/ku), je odlišná jak vzhledově, tak vysvětleními, které je potřeba klientovi poskytnout.

5.4.2.1 Tiskový výstup svobodného klienta (Obr. 6)

Tiskový výstup pro klienta, který uvedl, že je svobodný, je velice jednoduchý na vysvětlení. V horní části tiskového výstupu jsou shrnuty údaje, které na základě jeho odpovědí byly vyplněny do vstupního formuláře. Pro přehlednost jsou osobní údaje zobrazeny vlevo a údaje o jeho příjmech vpravo. Pod těmito údaji se už nachází samotné dávky a propady příjmů s nimi související.

V prvním sloupci nazvaném „Situace“ jsou vypsány jednotlivé názvy dávek, které se v rámci aplikace řeší. Ve druhém sloupci je uveden čistý měsíční příjem klienta. Ve třetím sloupci, jak už název „dávka od státu“ napovídá, jsou znovuuvedeny dávky, které už klient mohl vidět v předchozím výstupu aplikace. V posledním a nejdůležitějším sloupci jsou pro jednotlivé situace zobrazeny výpadky příjmů – jsou to finanční částky, o které klient přijde v rámci jednotlivých nečekaných událostí (pracovní neschopnost a úmrtí) a v rámci starobního důchodu (ten se nepovažuje za nečekanou událost), tedy rozdíly mezi čistou měsíční mzdou a měsíční dávkou od státu.

Vpravo nahoře jsou umístěna tlačítka, která zjednoduší další práci s kalkulačkou. Klient se může pomocí tlačítka „Zpět“ vrátit v aplikaci o krok zpět – tedy na první výstup. Přes další tlačítko „Tisk“ si může nechat tento výstup vytisknout. Důležitým tlačítkem je tlačítko „Uložit“. V případě, že klient je nerozhodný a zatím si nechce uzavírat žádnou pojistku, díky tomuto tlačítku se celý tiskový výstup uloží do počítače zaměstnance firmy Novum a následně se tento dokument ve formátu pdf může klientovi zaslat na email, aby se v pohodlí domova v klidu rozhodnul. Posledním tlačítkem „Nový klient“ se aplikace vrátí na začátek do vstupního formuláře a kompletně se vynuluje. Důležité je, aby se tiskový výstup uložil, protože jakmile zaměstnanec firmy Novum sice nestiskne nulovací tlačítko „Nový klient“ a aplikaci zavře křížkem v pravém horním rohu programu Excel, tak i přes nabídku uložení pomocí programu Excel se vše chová tak, jako by bylo použito právě ono nulovací tlačítko.

5.4.2.2 Tiskový výstup rodiny (Obr. 7 a Obr. 8)

Tiskový výstup rodiny se zobrazí pouze v případě, pokud byla ve vstupním formuláři zaškrtnuta tlačítka „manžel/ka“, nebo „partner/ka“. Jak už bylo uvedeno u prvního výstupu aplikace, je možné zobrazit finanční situaci každého zvlášť a právě v tiskovém výstupu rodiny jsou informace o jejich příjmech a dávkách sjednoceny a propady příjmů jsou vypočteny ve vztahu k jejich společnému příjmu.

Stejně tak jako u výstupu jednotlivce, tak i v tiskovém výstupu rodiny celý výstup začíná shrnutím údajů, které byly zadány do vstupního formuláře. Pro přehlednost jsou vždy informace o klientovi (1. osobě) podbarveny modře a údaje pro druhou osobu jsou podbarveny světle růžovou barvou. Pod údaji o obou osobách se nachází tabulka, která zobrazuje rodinné příjmy. Ve vztahu k rodinným příjmům se následně vychází při výpočtu propadu příjmu rodiny.

V tiskovém výstupu rodiny se řeší pouze a jen nečekané výpadky příjmu, proto zde není uvedena informace o starobním důchodu. V první části pod informacemi o osobách a rodinných příjmech se nachází informace o **finanční situaci rodiny v případě invalidního důchodu** první osoby, druhé osoby a situaci, kdyby obě osoby byly v invalidním důchodu. Pro každou část jednotlivých situací jsou zobrazeny tři tabulky. Tabulka nalevo zobrazuje situaci, kdyby klient (1. osoba) pobíral invalidní důchod a 2. osoba pobírala svůj měsíční čistý příjem. Tabulka vpravo zobrazuje situaci opačně – tedy kdyby 2. osoba pobírala invalidní důchod a klient (1. osoba) pobíral svůj měsíční čistý příjem. Pod těmito dvěma tabulkami je

uvedena uprostřed tabulka, která zobrazuje situaci, kdyby obě osoby pobíraly invalidní důchod. Jelikož výše dávky invalidního důchodu závisí na stupni invalidity, jsou zde postupně řešeny situace pro případ invalidity prvního stupně, druhého stupně a následně třetího stupně invalidity.

Pro správné pochopení bude v následujícím textu uvedeno, jak správně číst tyto informace a jak je klientovi vysvětlit. V případě výše zmíněné situace invalidního důchodu je potřeba přečíst šedě podbarvený řádek situace a k tomu přečíst podbarvená políčka nacházející se nad tabulkami – tedy „Finanční situace rodiny v případě Invalidního důchodu první osoby (u invalidního důchodu jsou ještě nad tabulkami šedě podbarvená políčka, která udávají, který stupeň invalidity se řeší)“. Teď se nacházíme v první tabulce vlevo. Jak bylo výše uvedeno, je to situace, kde klient (1. osoba) pobírá důchod a druhá má svůj čistý příjem. V této tabulce je tedy uvedena měsíční částka, kterou bude dostávat klient (1. osoba) v podobě dávky invalidního důchodu prvního stupně invalidity, dále je zde uveden čistý příjem druhé osoby, součty jejich příjmů a v posledním podbarveném řádku je zobrazen propad příjmu ve vztahu k rodinnému příjmu.

Nyní následuje přeskočení do tabulky vpravo, která nám zobrazí situaci naopak. „Finanční situace rodiny v případě invalidního důchodu 2. osoby“. Teď už se nacházíme v této tabulce a klientovi je možné analogicky vysvětlit a popsat, jaký bude výpadek příjmů, pokud bude jeho partner/ka, nebo manžel/ka pobírat invalidní důchod a on sám bude mít stále svůj měsíční čistý příjem.

Důležité je taky informovat klienta o situaci, kdyby obě osoby byly v dlouhodobé pracovní neschopnosti a obě pobíraly invalidní důchod. Takže opět „Finanční situace rodiny v případě Invalidního důchodu 1. i 2. osoby“. Následně popíšeme stejným způsobem, jak tomu bylo výše.

Analogicky se postupuje i u zbytku situací. Nová situace začíná vždy šedě podbarveným řádkem, který je zleva doprava přes celý tiskový výstup. Zbývají tedy – **Finanční situace rodiny v prvním měsíci pracovní neschopnosti** (1. osoby, 2. osoby a první i druhé osoby) a **Finanční situace rodiny v případě úmrtí** (1. osoby, 2. osoby a první i druhé osoby).

Vpravo nahoře vedle tiskového výstupu se nacházejí stejná tlačítka jako u prvního výstupu a mají stejnou funkci.

6 Případové situace

V této kapitole budou pro představu popsáni tři klienti firmy Novum a budou provedeni celou aplikací. Osoby v případových situacích jsou čistě smyšlené a jsou to typičtí klienti firmy Novum. Protože jsou osoby smyšlené, budou v kolonkách pro jméno a příjmení vyplněna pouze příjmení, aby nedocházelo k mylnému spojování s konkrétními lidmi.

6.1 Klient 1 – rodina Novákových

Prvním klientem je pan Novák narozen roku 1960. Pan Novák je ženatý, má dvě děti, avšak ty už jsou dospělé a pracují. Je zaměstnán ve firmě, která vyrábí součástky do aut. Jeho měsíční hrubý příjem činí v současné době 30 000 Kč měsíčně. V této firmě pracuje celý svůj život už od svých dvaceti let a je to jeho první zaměstnání. Od svých 18 let dva roky vykonával vojenskou službu (do roku 2004 se počítá tato doba do náhradní doby pojištění – viz kapitola 2.1.1.4)

Manželka paní Nováková narozená roku 1965 je vdaná za pana Nováka, má s ním dvě děti. Její první zaměstnání bylo ve věku jejích 20 let a její současný hrubý měsíční příjem činí 25 000 Kč.

Řešení:

Nejprve zadáme veškeré informace o panu Novákovi a až poté o paní Novákové.

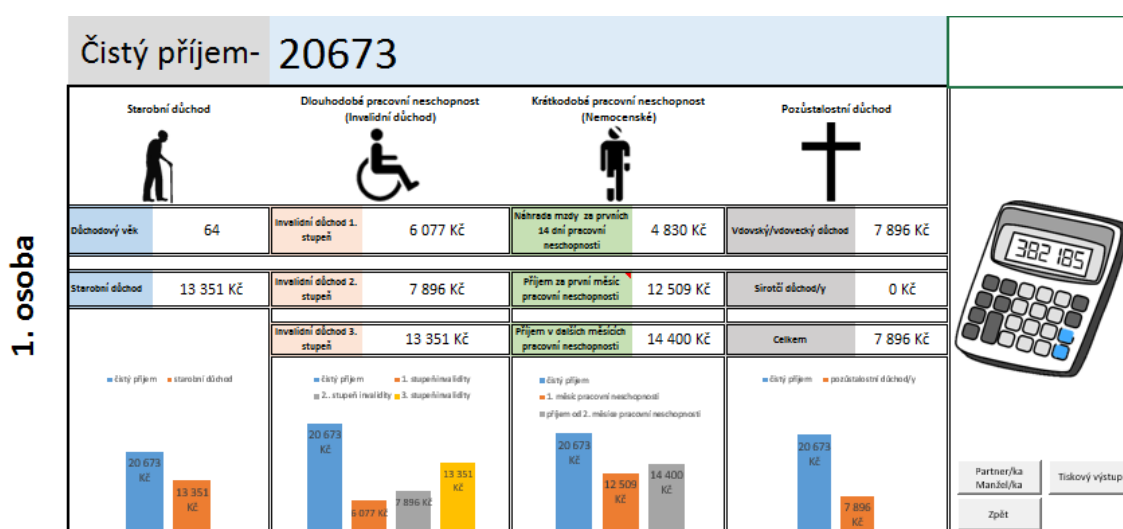
Údaje o klientovi				Údaje o partnerovi/ce (manželovi/ce)			
Jméno a příjmení	Novák			Jméno a příjmení	Nováková		
Rok narození	1960			Rok narození	1965		
Věk	56			Věk	51		
Pohlaví	Muž ☒	Žena ☐		Pohlaví	Muž ☐	Žena ☒	
Rodinný stav	svobodný/á ☐	partner/ka ☐	manžel/ka ☒				
Počet dětí	2			Počet dětí	2		
Z toho vyživovaných				Z toho vyživovaných			
Věk prvního odvodu na SZ	18			Věk prvního odvodu na SZ	20		
	☒ Zaměstnanec	☐ OSVČ			☒ zaměstnanec	☐ OSVČ	
Hrubý příjem	27000	Sociální pojištění	NEVYPLŇUJ	Hrubý příjem	22000	Sociální pojištění	NEVYPLŇUJ
Odpočty na děti	☐	Nemocenské	NEVYPLŇUJ	Odpočty na děti	☐	Nemocenské	NEVYPLŇUJ
Čistý příjem	20673	Čistý příjem	NEVYPLŇUJ	Čistý příjem	17228	Čistý příjem	NEVYPLŇUJ
		maximální výše NP	0			Maximální výše NP	0

Obr. 9 Pan Novák a paní Nováková

Na výše uvedeném obrázku je zobrazen vyplněný formulář pro rodinu Novákových. Rok narození, pohlaví, rodinný stav a počet dětí je jasný ze zadání. V políčku „Z toho vyživovaných“ není uvedeno nic, protože obě děti už pracují a nejsou tedy nezaopatřené. Věk prvního odvodu na SZ (sociální zabezpečení) je u pana Nováka

18 let, protože vykonával od této doby vojenskou službu. U paní Novákové je to věk jejího prvního zaměstnání. V políčku „Hrubý příjem“ je u obou manželů uvedena jiná částka než v zadání. Je to z důvodu, že do tohoto políčka se zadává průměrný hrubý příjem za poslední rok – tento příjem je tedy nižší než uvedené příjmy v zadání, aby vypočtené dávky od státu dávaly klientovi co nejreálnější představu o výši jeho důchodů. Pro pana Nováka byla odhadem stanovena hrubá mzda 27 000 Kč a pro paní Novákovou 22 000 Kč. Čistá mzda je u obou manželů dopočítána automaticky a pro pana Nováka činí 20 673 Kč měsíčně a pro paní Novákovou 17 228 Kč měsíčně. Políčka odpočtů na děti nejsou zaškrtnuta, protože už děti nevyživují a tedy na ně nemůžou uplatnit daňové zvýhodnění.

Po stisknutí tlačítka „Pokračovat“ se dostaneme na první výstup aplikace, kde je zobrazena finanční situace pana Nováka (viz obrázek Obr. 10).

Obr. 10 Finanční situace pana Nováka

Pro pana Nováka nastane na základě výše uvedeného obrázku důchodový věk ve věku jeho 64 let. Kdyby však právě teď splňoval veškeré podmínky nároku na starobní důchod, výše této dávky by byla 13 351 Kč měsíčně. Na grafu v prvním sloupci je vidět, že tento příjem je cca o 7 tisíc nižší, než jeho čistý příjem.

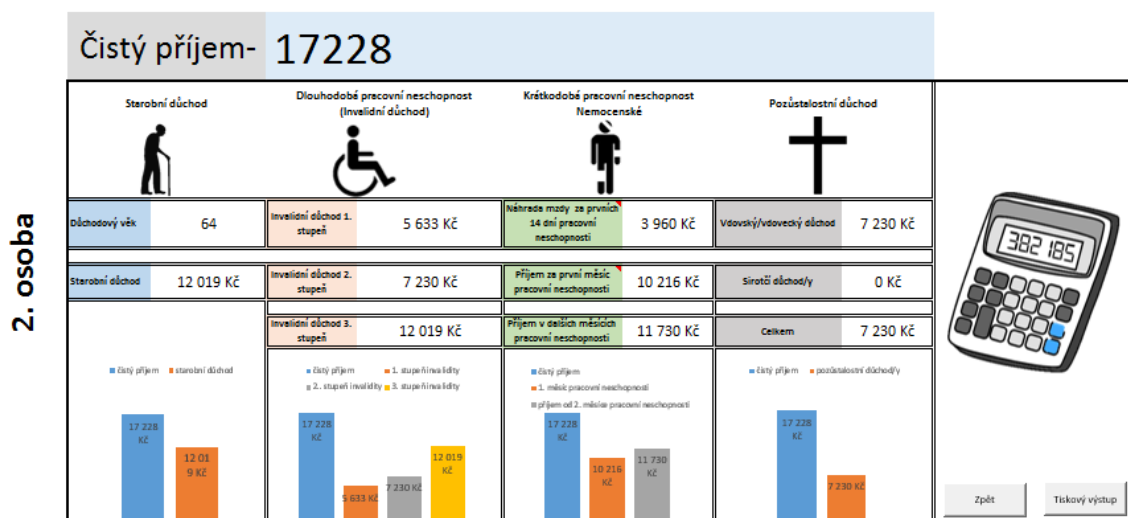
Pokud by byl pan Novák v pracovní neschopnosti déle jak 380 dní (sloupeček Invalidní důchod) a byl invalidní v prvním stupni invalidity, pak by dostával od státu měsíčně 6 077 Kč až do svého důchodového věku, kdy už by se tento důchod přeměnil na starobní. Ve druhém stupni invalidity pak 7 869 Kč měsíčně a ve třetím stupni invalidity 13 351 Kč měsíčně.

Pokud by pan Novák přišel k úrazu a získal by od doktora potvrzení o pracovní neschopnosti, pak by za prvních čtrnáct dní dostal od zaměstnavatele náhradu mzdy ve výši 4 830 Kč (za první tři dny mu nenáleží žádná finanční dávka – karenční doba). Za první měsíc by včetně dávky od státu a náhrady mzdy od zaměstnavatele dostal částku 12 509 Kč. Pokud by jeho pracovní neschopnost trvala

i další měsíce, tak od druhého měsíce této neschopnosti by dostával měsíčně 14 400 Kč měsíčně až do doby vypršení 380 dní.

V případě úmrtí pana Nováka by paní Nováková dostávala první rok měsíčně 7 869 Kč měsíčně vdovský důchod (déle by pobírala vdovský důchod, pokud by splňovala podmínky, jako je třeba péče o nezaopatřené dítě, nebo by byla invalidní ve třetím stupni invalidity a další viz § 50 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.). Sirotčí důchody jsou nulové, protože pan Novák nevyživuje žádné dítě.

Dále jsou zde dvě možnosti. Pokud pana Nováka zajímá výstup finanční situace své manželky, pak stačí stisknout tlačítko „Partner/ka Manžel/ka“, nebo může rovnou přejít k tiskovému výstupu rodiny přes tlačítko „Tiskový výstup“.

Obr. 11 Finanční situace paní Novákové

Paní Nováková (Obr. 11) bude mít nárok na starobní důchod ve svých 64 letech. Její starobní důchod bude přibližně 12 019 Kč. V případě dlouhodobé pracovní neschopnosti bude měsíčně od 380. dne této neschopnosti dostávat 5 633 Kč pro invaliditu prvního stupně, 7 230 Kč pro invaliditu druhého stupně a 12 019 Kč pro invaliditu třetího stupně. Za prvních čtrnáct dní krátkodobé pracovní neschopnosti by od zaměstnavatele dostala 3 960 Kč, za první měsíc této pracovní neschopnosti by od státu včetně náhrady mzdy od zaměstnavatele dostala 10 216 Kč a další měsíce by dostávala měsíční dávku od státu 11 730 Kč. Pokud by paní Nováková umřela, pan Novák by dostával měsíčně po dobu jednoho roku od manželčina úmrtí vdovecké důchod ve výši 7 230 Kč (stejně jako bylo popsáno ve výstupu pana Nováka, po splnění určitých podmínek by se tato doba prodloužila).

Na dalším obrázku (Obr. 12) je zobrazen tiskový výstup rodiny pro případ dlouhodobé pracovní neschopnosti (invalidního důchodu). Na obrázku nejsou zobrazené shrnující osobní a finanční údaje z vyplněného vstupního formuláře, protože stačí akorát klientovi popsat jednotlivé výstupy.

Finanční situace rodiny v případě invalidního důchodu			
1. osoby 1. stupně		2. osoby 1. stupně	
Invalidní důchod 1. os.	6 077 Kč	Invalidní důchod 2. os.	5 633 Kč
Příjem 2. os.	17 228 Kč	Příjem 1. os.	20 673 Kč
Celkem	23 305 Kč	Celkem	26 306 Kč
Výpadek příjmu	-14 596 Kč	Výpadek příjmu	-11 595 Kč
1. i 2. osoby			
Invalidní důchod 1. os.	6 077 Kč	Invalidní důchod 2. os.	5 633 Kč
Celkem	11 710 Kč		
Výpadek příjmu	-26 191 Kč		
1. osoby 2. stupně		2. osoby 2. stupně	
Invalidní důchod 1. os.	7 896 Kč	Invalidní důchod 2. os.	7 230 Kč
Příjem 2. os.	17 228 Kč	Příjem 1. os.	20 673 Kč
Celkem	25 124 Kč	Celkem	27 903 Kč
Výpadek příjmu	-12 777 Kč	Výpadek příjmu	-9 998 Kč
1. i 2. osoby			
Invalidní důchod 1. os.	7 896 Kč	Invalidní důchod 2. os.	7 230 Kč
Celkem	15 126 Kč		
Výpadek příjmu	-22 775 Kč		
1. osoby 3. stupně		2. osoby 3. stupně	
Invalidní důchod 1. os.	13 351 Kč	Invalidní důchod 2. os.	12 019 Kč
Příjem 2. os.	17 228 Kč	Příjem 1. os.	20 673 Kč
Celkem	30 579 Kč	Celkem	32 692 Kč
Výpadek příjmu	-7 322 Kč	Výpadek příjmu	-5 209 Kč
1. i 2. osoby			
Invalidní důchod 1. os.	13 351 Kč	Invalidní důchod 2. os.	12 019 Kč
Celkem	25 370 Kč		
Výpadek příjmu	-12 531 Kč		

Obr. 12 Tiskový výstup rodiny Novákových pro případ invalidního důchodu

Finanční situace rodiny v případě Invalidního důchodu pana Nováka (1. osoby) pro první stupeň invalidity by vypadala tak, že by rodinné příjmy propadly o 14 596 Kč. V případě invalidního důchodu paní Novákové (2. osoby) by se rodinné příjmy propadly o 11 595 Kč. Pokud by byli pan a paní Novákové invalidní v prvním stupni invalidity oba (1. i 2. osoby), příjmy by se propadly o 26 191 Kč.

Propady příjmů v případě druhého stupně invalidity by vypadaly následovně:

- o 12 777 Kč by se rodinné příjmy propadly, kdyby byl invalidní pan Novák,
- o 9 998 Kč by se rodinné příjmy propadly, kdyby byla invalidní paní Nováková,
- o 22 775 Kč pokud by byli invalidní oba manželé.

Propady příjmů v případě třetího stupně invalidity by vypadaly následovně:

- o 7 322 Kč by se rodinné příjmy propady, kdyby byl invalidní pan Novák,
- o 5 209 Kč by se rodinné příjmy propadly, kdyby byla invalidní paní Nováková,
- o 12 531 Kč pokud by byli invalidní oba manželé.

Na dalším obrázku (Obr. 13) je zobrazen tiskový výstup pro rodinu Novákových, jak by vypadala jejich finanční situace v prvním měsíci pracovní neschopnosti.

Finanční situace rodiny v prvním měsíci pracovní neschopnosti			
1. osoby		2. osoby	
Příjem 1. osoby	12 509 Kč	Příjem 2. osoby	10 216 Kč
Příjem 2. osoby	17 228 Kč	Příjem 1. osoby	20 673 Kč
Celkem	29 737 Kč	Celkem	30 889 Kč
Výpadek příjmu	-8 164 Kč	Výpadek příjmu	-7 012 Kč
1. i 2. osoby			
Příjem 1. osoby	12 509 Kč		
Příjem 2. osoby	10 216 Kč		
Celkem	22 725 Kč		
Výpadek příjmu	-15 176 Kč		

Obr. 13 Tiskový výstup rodiny Novákových pro případ pracovní neschopnosti

Finanční situaci rodiny Novákových v prvním měsíci pracovní neschopnosti pana Nováka by poznamenal propad rodinného příjmu o 8 164 Kč. Pokud by byla v pracovní neschopnosti paní Nováková, pak by první měsíc přišli o 7 012 Kč. O přibližně dvojnásobnou částku by přišli, pokud by byli v pracovní neschopnosti oba manželé – 15 176 Kč.

Posledním údajem v tiskovém výstupu je situace rodiny v případě úmrtí – viz obrázek Obr. 14.

Finanční situace rodiny v případě úmrtí			
1. osoby		2. osoby	
Pozůstalostní důchod	7 896 Kč	Pozůstalostní důchod	7 230 Kč
Příjem 2. os.	17 228 Kč	Příjem 1. os.	20 673 Kč
Celkem	25 124 Kč	Celkem	27 903 Kč
Propad příjmu	-12 777 Kč	Propad příjmu	-9 998 Kč
1. i 2. osoby			
Sirotčí důchod/y 1.os	0 Kč		
Sirotčí důchod/y 2.os	0 Kč		
Celkem	0 Kč		
Výpadek příjmu	-37 901 Kč		

Obr. 14 Tiskový výstup rodiny Novákových pro případ úmrtí

Pokud by zemřel pan Novák, paní Nováková by přišla o 12 777 Kč z rodinného příjmu. V případě úmrtí paní Novákové, pan Novák by přišel o 9 998 Kč z rodinného

příjmu. Pokud by umřeli oba dva, tak se žádné výplaty dávek neřeší. Propad příjmu je sice zobrazen, ale jelikož nevyživují žádné děti, tak tento výpadek nikoho netíží.

Z jednotlivých výpadků příjmů vyplývá pro pana i paní Novákoví, že by se měli nechat pojistit, protože jejich propady jsou poměrně vysoké finanční částky. Výše pojistné částky však závisí na nich samotných. Od firmy Novum mají možnost si sjednat pojištění do výše propadu příjmu, či do propadu nižšího i vyššího.

6.2 Klient 2 – pan Dlouhý (OSVČ)

Dalším případovým klientem je pan Dlouhý, který se narodil v roce 1985, nemá žádné děti, a tudíž žádné nevyživuje. Ve svých dvaceti letech začal podnikat – vlastní obchod s počítačovými součástkami. Jakožto OSVČ platí měsíční zálohu na sociální pojištění v minimální výši (1 972 Kč), nemocenské si neplatí a jeho odhadnutý měsíční čistý příjem činí 30 000 Kč.

Údaje o klientovi			
Jméno a příjmení	Dlouhý		
Rok narození	1985		
Věk	31		
Pohlaví	☒ Muž	☐ Žena	
Rodinný stav	☒ svobodný/á	☐ partner/ka	☐ manžel/ka
Počet dětí			
Z toho vyživovaných			
Věk prvního odvodu na SZ	20		
	☒ Zaměstnanec	☒ OSVČ	
Hrubý příjem	NEVYPLŇUJ	Sociální pojištění	1972
Odpočty na děti	NEVYPLŇUJ	Nemocenské	
Čistý příjem	0	Čistý příjem	30000
		maximální výše NP	156

Obr. 15 Pan Dlouhý

Na obrázku Obr. 15 je vyplněný formulář pro pana Dlouhého. Jelikož si neplatí nemocenské pojištění, je toto políčko prázdné. Pokud by si ho platil, pak by výše jeho měsíční platby na toto pojištění bylo v rozmezí 115 Kč a 156 Kč.

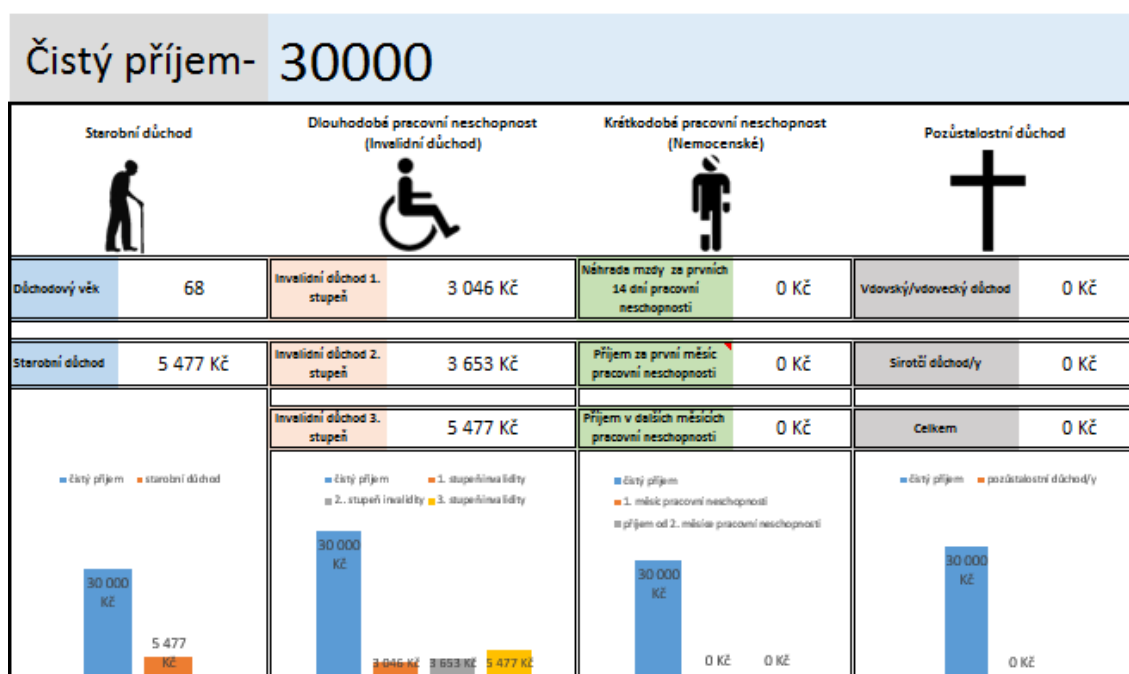
Na dalším obrázku (Obr. 16) je zobrazena finanční situace pana Dlouhého. Jeho důchodový věk je na základě zákonem stanovených pravidel v 68 letech. Starobní důchod, na který by měl po splnění podmínek nárok, činí přibližně 5 477 Kč.

Oproti zaměstnancům OSVČ mají důchody nižší, protože odvádějí na sociální zabezpečení menší platby.

V případě dlouhodobé pracovní neschopnosti (invalidního důchodu) bude pan Dlouhý dostávat měsíčně 3 046 Kč (pokud by byl invalidní v prvním stupni invalidity), 3 653 Kč (pokud by byl invalidní ve druhém stupni invalidity) a 5 477 Kč (pokud by byl invalidní ve třetím stupni invalidity). Tyto dávky by začal dostávat až po uplynutí doby, na kterou se vztahuje nemocenské pojištění (380 dní).

Jak již bylo uvedeno v zadání, pan Dlouhý si neplatí nemocenské pojištění, proto od státu nedostane žádnou dávku. Prvních čtrnáct dní pracovní neschopnosti se na něj nevztahuje náhrada mzdy, protože ta platí pouze pro zaměstnance.

V kolonkách pro případ úmrtí pana Dlouhého svítí všude nuly. Je to z důvodu, že nevyživuje žádné dítě a nemá manželku, takže neexistuje osoba, která by tyto dávky pobírala.

Obr. 16 První výstup pana Dlouhého

Tiskový výstup pana dlouhého vypadá následovně (Obr. 17). V případě situace starobního důchodu mu měsíčně propadne příjem o Kč. V případě krátkodobé pracovní neschopnosti, jelikož si neplatí nemocenské pojištění, jeho příjem propadne o celých 30 000 Kč.

Invalidní důchod 1. stupně způsobí panu Dlouhému výpadek příjmu ve výši 26 954 Kč, invalidní důchod 2. stupně 26 347 Kč a invalidní důchod 3. stupně pak 24 523 Kč.

Pozůstalostní důchod řešit pan Dlouhý nemusí, protože jak již bylo uvedeno u prvního výstupu, neexistuje osoba, která by dávku pozůstalostních důchodů po panu Dlouhém pobírala.

Finanční situace			
Osobní údaje		Finanční stránka	
Jméno a příjmení	Dlouhý	Roční vyměřovací základ	81 042 Kč
Věk	31	čistý příjem	30 000 Kč
Rodinný stav	svobodný/á		
Počet dětí	0		
Z toho vyživovaných			
Pracovní poměr	OSVČ		

Situace	čistý příjem	dávka od státu	propad příjmů
starobní důchod	30 000 Kč	5 477 Kč	-24 523 Kč
krátkodobý výpadek příjmů (nemocenská)	30 000 Kč	0 Kč 1. měsíc PN	-30 000 Kč
dlouhodobý výpadek příjmů (invalidní důchod)	30 000 Kč	1. stupeň 3 046 Kč 2. stupeň 3 653 Kč 3. stupeň 5 477 Kč	-26 954 Kč -26 347 Kč -24 523 Kč
pozůstalostní důchody	30 000 Kč	0 Kč	-30 000 Kč

Obr. 17 Tiskový výstup pana Dlouhého

Z výše uvedených propadů příjmů pro pana Dlouhého plyne doporučení, aby se nechal u firmy Novum pojistit pro jednotlivá rizika propadu příjmů. Jelikož je pan Dlouhý OSVČ, dávky od státu jsou o dost nižší než u zaměstnanců, protože do systému sociálního zabezpečení přispívají OSVČ méně. Výrazné doporučení pro pana Dlouhého je nechat se pojistit pro případ rizika pracovní neschopnosti (jak krátkodobé, tak dlouhodobé), protože si neplatí nemocenské pojištění a v případě pracovní neschopnosti by nedostal nic.

6.3 Klient 3 – partneři Kolářová a Prášek

Dalším případovým klientem je paní Kolářová narozená roku 1988. Má jedno dítě, které stále vyživuje (uplatňuje na něj daňové zvýhodnění), je zaměstnaná ve firmě na pozici účetní. Její hrubý měsíční příjem činí v současné době 25 000 Kč. Poprvé odvedla zálohu na sociální zabezpečení ve svých 18 letech.

Dále má partnera, se kterým trvale žije a bez svazku manželského se chovají jako normální rodina. Partner pan Prášek je ročník narození 1985, má dvě děti – jedno s paní Kolářovou a jedno s bývalou manželkou. Vyživuje však obě tyto děti.

Pan Prášek podniká od svých 20 let a od tohoto věku také odvádí zálohy na sociální pojištění. Jeho odhadnutý měsíční čistý příjem činí 35 000 Kč. Měsíční zálohu na sociální pojištění si platí v minimální výši (tedy 1 972 Kč). Dále si platí nemocenské pojištění v minimální výši (115 Kč měsíčně).

Na obrázku Obr. 18 je vyplněný formulář pro partnery – paní Kolářovou a pana Práška.

Údaje o klientovi				Údaje o partnerovi/ce (manželovi/ce)			
Jméno a příjmení	Kolářová			Jméno a příjmení	Prášek		
Rok narození	1988			Rok narození	1985		
Věk	28			Věk	31		
Pohlaví	Muž ☐ Žena ☒			Pohlaví	Muž ☒ Žena ☐		
Rodinný stav	svobodný/á ☐ partner/ka ☒ manžel/ka ☐						
Počet dětí	1			Počet dětí	2		
Z toho vyživovaných	1			Z toho vyživovaných	2		
Věk prvního odvodu na SZ	18			Věk prvního odvodu na SZ	20		
	☒ Zaměstnanec ☐ OSVČ				☒ zaměstnanec ☐ OSVČ		
Hrubý příjem	22000	Sociální pojištění	NEVYPLŇUJ	Hrubý příjem	NEVYPLŇUJ	Sociální pojištění	1972
Odpočty na děti	☒	Nemocenské	NEVYPLŇUJ	Odpočty na děti	NEVYPLŇUJ	Nemocenské	115
Čistý příjem	18345	Čistý příjem	NEVYPLŇUJ	Čistý příjem	0	Čistý příjem	35000
		maximální výše NP	0			Maximální výše NP	156

Obr. 18 Partneri – paní Kolářová a pan Prášek

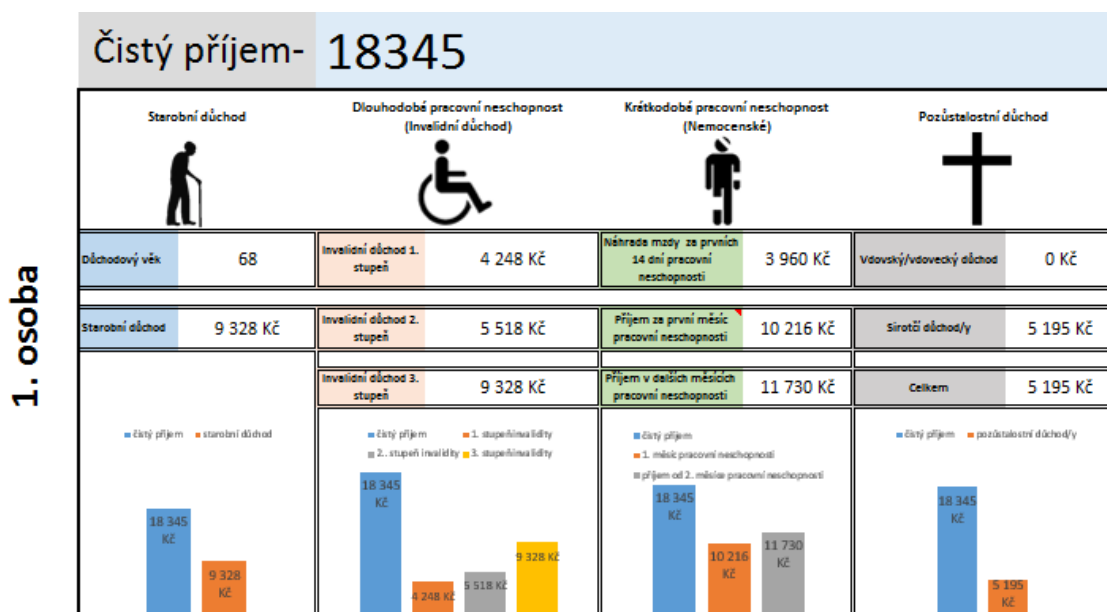
Na výše uvedeném obrázku je na základě zadání vyplněný formulář pro partnery – paní Kolářovou a pana Práška. Opět je zde jediný pozměněný údaj a tím je hrubá mzda u paní Kolářové. Opět se musí brát v úvahu, že během posledního roku měla paní Kolářová na začátku tohoto roku příjem nižší a do políčka se vyplní průměrný příjem za tento rok, aby byly výstupy aplikace v podobě dávek od státu co nejrealnější představou o této dávce.

Na dalším obrázku (Obr. 19) je zobrazena finanční situace paní Kolářové. Důchodový věk nastane pro paní Kolářovou ve věku jejích 68 let. Kdyby právě teď splňovala veškeré podmínky nároku, tak by dávka starobního důchodu byla v přibližné měsíční výši 9 328 Kč.

Pro invaliditu prvního stupně by paní Kolářová dostávala měsíčně od 380. dne pracovní neschopnosti 4 248 Kč, pro invaliditu 2. stupně 5 518 Kč a pro invaliditu 3. stupně 9 328 Kč.

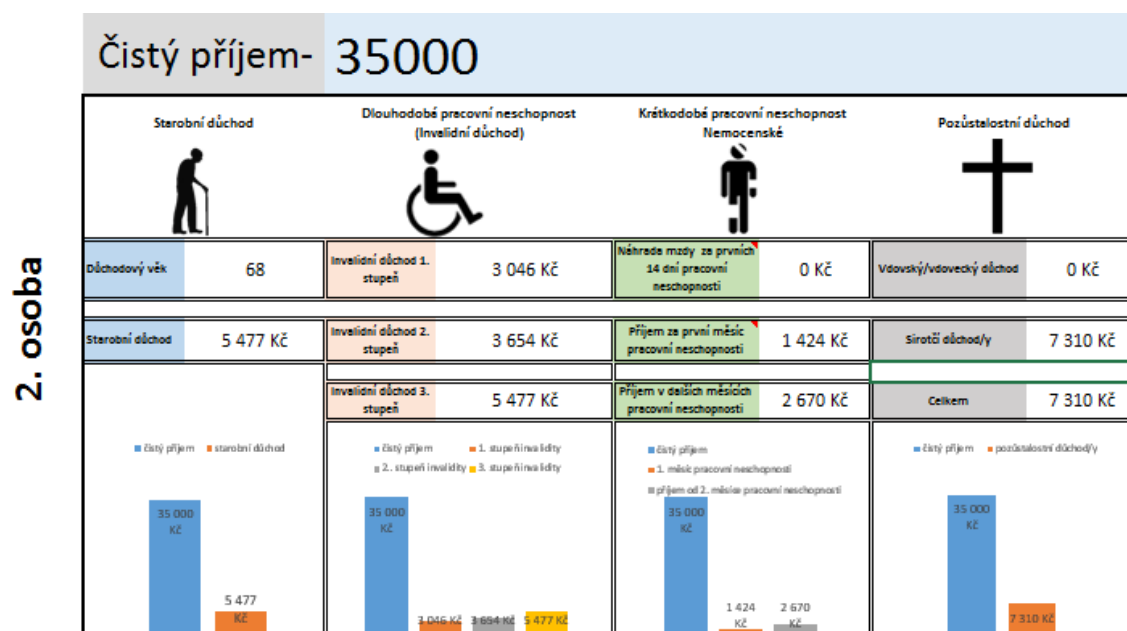
Za prvních čtrnáct dní pracovní neschopnosti dostane od zaměstnavatele 3 960 Kč a včetně této náhrady mzdy dostane za první měsíc celkovou dávku ve výši 10 216 Kč. Od dalšího měsíce pracovní neschopnosti bude dostávat měsíčně od státu 11 730 Kč.

Jelikož nemá paní Kolářová manžela, ale pouze žije s partnerem, nevztahuje se na ně plnění z vdovského ani vdoveckého důchodu. Sirotčí důchod bude pobírat v případě úmrtí paní Kolářové její dítě, a to ve výši 5 195 Kč.

Obr. 19 První výstup paní Kolářové

Pan Prášek na tom bude následovně (Obr. 20):

Obr. 20 První výstup pana Práška

Jelikož se komentáře ke starobnímu a invalidnímu důchodu nemění, tak rovnou přeskočíme na krátkodobou pracovní neschopnost (nemocenské). Náhradu mzdy osoby samostatně výdělečně činné nedostávají. Na základě toho, že si pan Prášek

platí nemocenské pojištění, bude od 15. dne pracovní neschopnosti dostávat dávky nemocenského. Za první měsíc pracovní neschopnosti dostane 1 424 Kč a od druhého měsíce bude dostávat měsíčně 2 670 Kč až do 380. dne pracovní neschopnosti.

Jak již bylo uvedeno u paní Kolářové, jelikož jsou partnery, tak se na ně nevztahuje plnění z vdovského či vdoveckého důchodu. Pan Prášek však vyživuje dvě děti a každé bude měsíčně dostávat polovinu z 7 310 Kč.

Teď už zbývá ukázat paní Kolářové tiskový výstup rodiny, kde uvidí propady společného příjmu, který má s panem Práškem.

Finanční situace rodiny v případě Invalidního důchodu			
1. osoby 1. stupně		2. osoby 1. stupně	
Invalidní důchod 1. os.	4 248 Kč	Invalidní důchod 2. os.	3 046 Kč
Příjem 2. os.	35 000 Kč	Příjem 1. os.	18 345 Kč
Celkem	39 248 Kč	Celkem	21 391 Kč
Výpadek příjmu	-14 097 Kč	Výpadek příjmu	-31 954 Kč
1. i 2. osoby			
Invalidní důchod 1. os.	4 248 Kč	Invalidní důchod 2. os.	3 046 Kč
Celkem	7 294 Kč	Celkem	7 294 Kč
Výpadek příjmu	-46 051 Kč	Výpadek příjmu	-46 051 Kč
1. osoby 2. stupně		2. osoby 2. stupně	
Invalidní důchod 1. os.	5 518 Kč	Invalidní důchod 2. os.	3 654 Kč
Příjem 2. os.	35 000 Kč	Příjem 1. os.	18 345 Kč
Celkem	40 518 Kč	Celkem	21 999 Kč
Výpadek příjmu	-12 827 Kč	Výpadek příjmu	-31 346 Kč
1. i 2. osoby			
Invalidní důchod 1. os.	5 518 Kč	Invalidní důchod 2. os.	3 654 Kč
Celkem	9 172 Kč	Celkem	9 172 Kč
Výpadek příjmu	-44 173 Kč	Výpadek příjmu	-44 173 Kč
1. osoby 3. stupně		2. osoby 3. stupně	
Invalidní důchod 1. os.	9 328 Kč	Invalidní důchod 2. os.	5 477 Kč
Příjem 2. os.	35 000 Kč	Příjem 1. os.	18 345 Kč
Celkem	44 328 Kč	Celkem	23 822 Kč
Výpadek příjmu	-9 017 Kč	Výpadek příjmu	-29 523 Kč
1. i 2. osoby			
Invalidní důchod 1. os.	9 328 Kč	Invalidní důchod 2. os.	5 477 Kč
Celkem	14 805 Kč	Celkem	14 805 Kč
Výpadek příjmu	-38 540 Kč	Výpadek příjmu	-38 540 Kč

Obr. 21 Tiskový výstup partnerů (rodiny) – paní Kolářové a pana Práška v případě invalidního důchodu

Na výše uvedeném obrázku je zobrazena situace partnerů – paní Kolářové a pana Práška pro případ invalidního důchodu. Pokud bude v invalidním důchodu 1. stupně invalidity pouze paní Kolářová (1. osoba), propadne se rodinný příjem o 14 097

Kč. Pokud to bude obráceně – bude tento důchod pobírat pan Prášek, propadnou se rodinné příjmy o 31 954 Kč. V případě této tohoto stupně invalidity obou partnerů se rodinný příjem propadne o 46 051 Kč.

Pro zbyvající stupně invalidity jsou propady rodinných příjmů zobrazeny vždy ve spodních podbarvených řádcích tabulek.

Na následujícím obrázku je vidět situace rodiny v případě prvního měsíce pracovní neschopnosti paní Kolářové, nebo pana koláře, nebo v případě pracovní neschopnosti obou partnerů.

Finanční situace rodiny v prvním měsíci pracovní neschopnosti			
1. osoby		2. osoby	
Příjem 1. osoby	10 216 Kč	Příjem 2. osoby	1 424 Kč
Příjem 2. osoby	35 000 Kč	Příjem 1. osoby	18 345 Kč
Celkem	45 216 Kč	Celkem	19 769 Kč
Výpadek příjmu	-8 129 Kč	Výpadek příjmu	-33 576 Kč
1. i 2. osoby			
Příjem 1. osoby	10 216 Kč		
Příjem 2. osoby	1 424 Kč		
Celkem	11 640 Kč		
Výpadek příjmu	-41 705 Kč		

Obr. 22 Tiskový výstup partnerů (rodiny) – paní Kolářové a pana Práška v případě prvního měsíce pracovní neschopnosti

Pokud bude v krátkodobé pracovní neschopnosti paní Kolářová, pak se rodinné příjmy za první měsíc propadnou o 8 129 Kč. Pokud bude v této pracovní neschopnosti pan Prášek, pak se rodinné příjmy za první měsíc propadnou o 33 576 Kč. V případě krátkodobé pracovní neschopnosti obou z partnerů, bude výpadek rodinných příjmů za první měsíc ve výši 41 705 Kč.

Poslední informací na tomto tiskovém výstupu je propad rodinných příjmů v případě úmrtí jedno či obou z partnerů (viz obrázek Obr. 23).

Finanční situace rodiny v případě úmrtí			
1. osoby		2. osoby	
Pozůstalostní důchod	5 195 Kč	Pozůstalostní důchod	7 310 Kč
Příjem 2. os.	35 000 Kč	Příjem 1. os.	18 345 Kč
Celkem	40 195 Kč	Celkem	25 655 Kč
Propad příjmu	-13 150 Kč	Propad příjmu	-27 690 Kč
1. i 2. osoby			
Sírotčí důchod/y 1.os	5 195 Kč		
Sírotčí důchod/y 2.os	7 310 Kč		
Celkem	12 505 Kč		
Výpadek příjmu	-40 840 Kč		

Obr. 23 Tiskový výstup partnerů (rodiny) – paní Kolářové a pana Práška v případě úmrtí

V případě úmrtí paní Kolářové se pro rodinné příjmy počítá čistý příjem pana Práška a sírotčí důchod dítěte paní Kolářové (v kolonce „Pozůstalostní důchod se

normálně schovává jak vdovský/vdovecký důchod, tak i sirotčí důchod. Jelikož je z důvodu partnerství (a ne manželství) vdovský /vdovecký důchod nulový, je zde pouze částka sirotčího důchodu). V tomto případě je propad rodinného příjmu ve výši 13 150 Kč.

Pokud umře pan Prášek, bude se do rodinných příjmů počítat sirotčí důchod za obě jeho pozůstalé děti a čistý příjem paní Kolářové. Propad rodinného příjmu by byl ve výši 27 690 Kč.

Umřou-li paní Kolářová i pan Prášek oba pak příjmy budou pouze v podobě součtu všech sirotčích důchodů. Propad příjmu je pro takovou situaci ve výši 40 840 Kč.

Doporučení je opět pro oba partnery nechat se pojistit u firmy Novum, protože pokud by nastala některá z nepříznivých situací, propad rodinného příjmu by byl zásadní (hlavně propady příjmů, kde by byl v pracovní neschopnosti pan Prášek – jelikož vydělává o dost více peněz a zároveň je OSVČ, od státu by dostával nízké dávky a rodina by přišla o více peněžních zdrojů, než by tomu bylo v případě pracovní neschopnosti paní Kolářové).

7 Závěr

V rámci této bakalářské práce byla vytvořena finanční kalkulačka pro firmu Novum – consulting, s. r. o., která na základě vstupních údajů zadaných do vstupního formuláře aplikace, dokáže klientovi firmy spočítat dávku od státu pro případ, že by se stal pracovně neschopným jak krátkodobě, tak dlouhodobě, dále pro případ jeho úmrtí (kolik by dostali jeho pozůstalí) a dále dokáže spočítat důchodový věk klienta a výši starobního důchodu, na který by měl po splnění všech podmínek na tento důchod nárok. Ke všem těmto dávkám je zobrazen klientův propad příjmu ve vztahu k jeho měsíční čisté mzdě, na základě kterého firma Novum nabídne klientovi výši pojištění proti nepříznivým situacím a klient má možnost se nechat pojistit jak do výše propadu příjmu, tak i do příjmu nižšího či vyššího.

Nová kalkulačka splňuje nároky firmy Novum na to, aby dokázala počítat nejen situaci jedince, ale i situaci rodiny. Pokud klient tedy chce, přes jediné tlačítko v aplikaci se může přepnout do režimu, který mu umožní řešit tuto situaci. V takovém případě má možnost vidět finanční situaci každého zvlášť a nakonec i situaci, kde jsou jejich měsíční příjmy propojené a propad příjmu se počítá ve vztahu k jejich rodinným příjmům.

Dalším požadavkem od firmy Novum, který kalkulačka splňuje, je, že pro veškeré výpočty stačí vyplnit jeden jediný formulář a nemusejí se tedy pro každou situaci (starobní důchod, invalidní důchod, nemocenské a pozůstalostní důchody) zadávat údaje opakovaně. Práce s kalkulačkou je tedy jednoduchá a časově efektivní.

Jednak je klientovi firmy poskytnut přehledný výstup jeho finanční situace, kde může i vizuálně z grafu zhodnotit svou situaci za pomoci zaměstnance firmy, který je proškolený, jak jednotlivé informace vysvětlovat, a jednak je klientovi poskytnut tiskový výstup splňující nároky firmy Novum, který je možno uložit pro případnou archivaci klientů a pro možnost odeslání tohoto výstupu klientovi na email, a který je možno nechat vytisknout.

Kalkulačka je funkční pro rok 2016. Pro rok 2017 se budou muset výpočty v kalkulačce aktualizovat z důvodu meziročních změn týkající se výše základní výměry důchodů, všeobecného vyměřovacího základu či redukčních hranic pro redukování osobního vyměřovacího základu, aj. Pokud však dojde ke změně při výpočtech u jednotlivých dávek, budou se muset změnit celé vzorce.

8 Literatura

Literatura

- ARNOLDOVÁ, ANNA. *Sociální zabezpečení I: sociální zabezpečení v České republice, lékařská posudková služba, pojistné, systémy sociálního zabezpečení*. Praha: Grada, 2012. Aktuální legislativa. ISBN 978-80-247-3724-9.
- BUBENÍČKOVÁ, P. *Optimální nastavení pojistné ochrany u životních pojištění*. Brno, 2015. Bakalářská práce, Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta, Vedoucí práce Ing. David Kučera.
- BREJCHA, ALEŠ A VÁCLAV ŠANTRŮČEK. *Právo důchodového pojištění*. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-124-3.
- DUKOVÁ, IVANA, MARTIN DUKA A IVANKA KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2.
- KRÁL, MARTIN. *Excel VBA: výukový kurz*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010, 504 s. ISBN 978-80-251-2358-4.
- KREBS, VOJTĚCH. *Sociální politika*. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-921-2.
- MAREK, P. *Využití pojistné matematiky v praxi s důrazem na životní pojištění*. Brno, 2015. Diplomová práce, Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Vedoucí práce Mgr. Silvie Kafková.
- MORAVEC, TOMÁŠ A LUBOMÍR GAJDUŠEK. *Základy legislativy hendikepovaných: (úřad přátelský k hendikepovaným)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2626-6.
- OCHRANA, FRANTIŠEK, JAN PAVEL A LEOŠ VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 261 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.
- RYTÍŘOVÁ, LUCIE. *Důchodový systém v České republice*. Olomouc: ANAG, 2013. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-821-5.
- SCHMIED, ZDENĚK, FRANTIŠEK VLASÁK A JAROSLAVA KODROVÁ. *Náhrada mzdy a nemocenské zaměstnance: při dočasné pracovní neschopnosti nebo karanténě*. Olomouc: ANAG, 2009-. Práce, mzdy, pojištění. Dostupné také z: <http://kramerius.mzk.cz/search/handle/uuid:7080cc70-c9f0-11e3-b110-005056827e51>.

Zákony a vyhlášky

- Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. In: Sbírka zákonů. 30. 6. 1995.
- Zákon č. 435/2004., o zaměstnanosti. In: Sbírka zákonů. 13. 5. 2004.
- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení. In: Sbírka zákonů. 20. 11. 1992.

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. In: Sběrka zákonů. 14. 3. 2006.

Vyhláška č. 244/2015 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2014, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2014, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2016 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2016 a o zvýšení důchodů v roce 2016. In: Sběrka zákonů. 24. 9. 2015.

Internetové zdroje

Česká správa sociálního zabezpečení [online]. 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz>

Důchodové kalkulačky a aplikace. Finance.cz [online]. 2016 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/duchody-a-davky/kalkulacky-a-aplikace/>

Jak na Excel [online]. Pavel Lasák, 2014 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://office.lasakovi.com/excel/zaklady/excel-kurz-vba-on-line-zdarma/>

Jak to bude s důchody od ledna 2016? In: Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. Tiskové oddělení, 2015 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/22073>

Kalkulačky. Peníze.cz [online]. 2016 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/kalkulacky>

Průměrná mzda. Daňový poradce ing. Pavel Běhounek [online]. 2015 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.behounek.eu/news/prumerna-mzda/>

TŮMA, Ondřej. Je nás pořád míň a stárneme! Bude na důchody? In: Peníze.cz [online]. 2015 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/starobni-duchod/301130-ocima-expertu-je-nas-porad-min-a-starneme!-bude-na-duchody>

Přílohy

A Stanovení důchodového věku u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977

Tab. 6 Stanovení důchodového věku u pojištěnců narozených v období let 1936 až 1977

Rok						
narození	Důchodový věk činí u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3-4	5 a více
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64r+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m

1965	65r	65r	65r	64r+8m	63+2mr	61r+8m
1966	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+2m	63r+8m
1970	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+8m	64r+2m
1971	66r	66r	66r	66r	66r	64r+8m
1972	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	65r+2m
1973	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	65r+8m
1974	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m
1976	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m
1977	67r	67r	67r	67r	67r	67r

Zdroj: zákon č. 155/1995 Sb.